Пуцяводныя думкі

Хто раіць юнаку прыгожа жыць, а старому прыгожа скончыць жыццё, той дурань не толькі з прычыны прывабнасці жыцця, але таксама і таму, што клопаты аб прыгожым жыцці тыя самыя, што і клопаты аб прыгожай смерці.

Эпікур

Ніва

Тыднёвік Беларускага грамадска-культурнага таварыства

№ 6 (989) ГОД XX 9 ЛЮТАГА 1975 г. ЦАНА 60 гр.

Новыя вершы

Начны палёт

Зямля пад крыллямі далёка,
Да болю блізкая зямля!
Яна, спавітая ў аблокі,
Як дарагое немаўля.

Зямлю грымоты пагайдалі:
Такія войны прагулі!
Відаць,
Усіх людзей з гадамі
Страшэнна цягне да зямлі.

Над ёй навісла навальніца.
Не чутна грозных пазыўных.
А хто захоча аддаліцца
Ад спраў зямных,
Нягод зямных!

Там недзе гром бубніць
сярдзіта,
І разбівае хмары
гром.
Зямля мая!
З табой я зліты
Усёй душой, усім нутром.

Лячу у цемры без гайданкі,
І думкі ўсе мае з зямлёй,
Дзе зіхатлівыя маланкі
Грызуцца моўчкі між сабой.

Юрась Свірка

У свеце лічбаў і функцый

„Матэматыка — гэта найпрыгажэйшая гармонія свету", — сцвердзіў адзін з выдатных вучоных. Але пакуль ён дайшоў да такой ісціны, над яго мозгам доўгія гады мусілі папрацаваць не пакладаючы рук некалькі добрых настаўнікаў, ды і ён сам таксама не ленаваўся. Бо нават ад „два дадаць два будзе чатыры" і да лагарыфма дарога не такая простая, не кажучы ўжо аб дасягненнях такой велічнай навуковай дысцыпліны, як сучасная матэматыка. Такія рэфлексіі блукалі па маёй галаве, калі я пачынаў размову з мгр **Парасkeвай Рушук** — заслужанай настаўніцай матэматыкі Агульнаадукацыйнага ліцэя з беларускай мовай навучання ў Гайнаўцы.

У П. Рушук шлях да універсітэцкай аўдыторыі не быў лёгкі і просты. Яна належыць да таго пакалення сялянскай моладзі Беласточчыны, што спазнала ўсе нягоды ваеннай навальніцы і нялёгкі час пасляваенных год, але дзякуючы сваёй настойлівасці і працалюбнасці ўсё патрапіла пераадолець. П. Рушук паходзіць з вёскі Спічкі Бельскага павету. Што ж, даваенная вясковая школка не была яскравым светачам навукі, але ўжо пяты клас сярэдняй савецкай школы, у якім вучылася яна ў Бельску ў 1940/41 навучальным годзе, даў ёй грунтоўныя веды і заахвоціў адкрываць нязведаны, таямнічы свет лікаў. Мігам праляцеў той незвычайны год з займальнымі ўрокамі, цікавымі піянерскімі зборамі, урачыстымі вечарамі і культпаходамі ў кіно. Настала фашысцкая акупацыя, і трэба было вярнуцца да пражы кудзелі, зграбання сена, жніва ды капання бульбы. Найбольш важныя для вучобы тры гады былі страчаны ў штохвілінный боязні за сваё жыццё ды за жыццё родзічаў. Аднак зерне прагі да навукі, пасеянае ў душы вясковай дзяўчынкі савецкімі настаўнікамі, не заглохла. Разам з прыходам на Беласточчыну вызваленчай Савецкай Арміі, уваскрэсла і стала явай магчымасць вучыцца. І Паша разам са сваімі сябрамі-аднагодкамі неўзабаве ўжо хваліявалася на ўступным экзамене ў тадышняй Бельскай беларускай гімназіі. Перажыванні былі лішнімі — яна паспяхова здала экзамен і была прынята ў другі клас. І вось праз пару дзён — першы ўрок любімага прадмета ў выдатнага матэматыка У. Тымінскага. Потым, ужо пасля закрыцця Беларускай гімназіі, вучоба ў Бельскім агульнаадукацыйным ліцэі ў знаўцы методыкі навучання матэматыкі Р. Сікорскага. Пасля экзамену на атэстат сталасці ў 1948 г. — адразу паспяховы ўступны экзамен на матэматычнае аддзяленне Люблінскага універсітэта імя М. Складоўскай-Кюры. А ужо ў 1952 годзе з дыпломам магістра матэматыкі П. Рушук прыязджае ў Гайнаўку.

— Не скажу, каб першы год мае працы быў лёгкім. Не паспела як след разгледзецца, а тут ужо вясна ды матуральны экзамен. Усімі сіламі імкнулася вучыць матэматыцы, і здавалася, што падрыхтавала сваіх вучняў грунтоўна, але калі ўвайшла ў экзаменацыйную залу, глянула на іх — страх мя-

(Працяг на стар. 4)

Сённяшняе і будучае гміны Нараўка

Нараўкаўская гміна займае даволі вялікую жывапісную тэрыторыю ў паўночна-ўсходняй частцы Гайнаўскага павету. Працякаюць па ёй рэкі Нараў, Нараўка, Баброўка, якія бяруць пачатак на тэрыторыі БССР ды здобяць лясы, пералескі, тут шумяць Белавежская і Лядская пушчы, ляне ўжываюць больш мінеральных угнаенняў. Найлепш выглядае гэтая справа ў Падляўкоўі, Тарнопалі, Гушчэўіне, Ахрымах і Плянце. На павелічэнне ўраджаяў мае ўплыў дрэнажаванне падмоклых палёў, вапнаванне (нядрэнна стаяць гэтыя справы ў гміне) і больш сучасныя агратэхнічныя прыёмы. Цяпер сяляне ды вабіць раздолле палёў і сенажацяў.

Гміна налічвае амаль сем тысяч жыхароў і 1952 гаспадаркі. Начальнікам гміннага ўпраўлення з'яўляецца Уладзімір Гацкевіч (на здымку). Расказаў ён нам пра сённяшняе і будучае ў гміне.

Зямельныя ўгоддзі ў Нараўкаўскай гміне не надта ўраджайныя. Аднак у апошнія гады сярэдні ўраджай чатырох аснаўных збожжавых культур павысіўся з 19,7 у 1973 годзе да 21,5 цэнтнераў з аднаго гектара зямельных угоддзяў у 1974 годзе. На дваццаць цэнтнераў павысіўся ўраджай бульбы. У мінулым годзе сяляне прадалі на пункце скупкі на 100 тон жыта і бульбы больш чым два гады таму назад. З кожным годам сяз Нараўкаўскай гміны сеюць жыта на 1855 га і садзяць бульбу на 1322 гектарах. Значна павялічылі яны жывёлагадоўлю. Пагалоўе быдла павялічылася з 4278 у 1973 годзе да 4909 штук у 1974 годзе і свіней з 6944 да 7795 штук. За мінулыя два гады сяляне пабудавалі больш 110 інвентарскіх будынкаў і шмат якія адрамантавалі, што мае вялікі ўплыў на далейшую інтэнсіфікацыю сельскагаспадарчай вытворчасці. У мінулым годзе сяляне прадалі дзяржаве хатняй жывёлы на 29% больш, чым у 1973 годзе, гэта значыць на 34 тысячы кілаграмаў. Прадалі таксама на 9,4% больш малака.

У гміне Нараўка лугі і сенажаці займаюць

(Працяг на стар. 4)

Праз тыдзень у „Ніве"

Юбілей „Васілёчкаў"

Саліст „Васілёчкаў" Ананій Ясюк.

На сцэне павятовага дома культуры ў Бельску харавы калектыў „Васілёчкі". У яго складзе старэйшыя і маладзейшыя людзі, мужчыны і жанчыны. Усе ў касцюмах з беларускім арнаментам. Канцэрт пачынаецца беларускай песняй „Васілёчкі", ад якой калектыў прыняў назву. Значыць ад кветак яна паходзіць. Прыемнае імя хору, бо кветкамі-васілёчкамі можна назваць самых харыстаў, якіх, быццам кветка, звабіла любоў да песні. Можна назваць таксама кветкамі паасобныя беларускія песні, якія ён выконвае і якія ў на-

(Працяг на стар. 3)

„Васілёчкі" на юбілейным канцэрце. Фота Е. Вяжхоўскага.

На нью-йоркскіх тратуарах, хоць і шырокіх, але цесных ад людзей, урнаў для смецця і выкінутых кардонак, часта даводзіцца цяпер абыходзіць веласіпеды, прыкаваныя іх уладальнікамі ланцугамі да слупкоў-стаянак. Веласіпедаў становіцца ўсё больш, што сведчыць аб выкарыстанні двухколага транспарту не толькі для прагулак у парку, але і як сродку руху.

Азлабленне супраць аўтамабіля на Манхэтэне працягвае нарастаць. У адну з нядзель у горадзе адбыўся масавы велапрабег ад парку „Цэнтральнага да Парку Батарэйнага, што на самым Паўднёвым мысе, побач з Уолстрытам. Даўжыня маршруту — прыблізна сем кіламетраў. Удзельнікі прабегу часта і свядома блакіравалі аўтамабільны рух на вуліцах горада.

Антыаўтамабільная вылазка была падтрымана многімі палітычнымі дзеячамі, напрыклад, членам палаты прадстаўнікоў амерыканскага кангрэса ад горада Нью-Йорка Эдвардам Кохам і гарадскім муніцыпалітэтам Манхэтэна Персі Сатанам. Многія відныя ньюйоркцы цяпер раз'язджаюць час ад часу на веласіпедах. У іх ліку — Жаклін Ана-

НАСТУПЛЕННЕ ВЕЛАСІПЕДА

сіс-Кенедзі і яе дзеці, мультымільянер з „Джэнерал мотарс" Сцюарт Мот, старшыня праўлення кампаніі „Кансалідэйтэд Эдысан" Чарльз Люс, журналіст Уільям Баклі, былы мэр горада Джон Ліндсей і іншыя.

Гарадскі савет Нью-Йорка прыняў „Закон аб яздзе на веласіпедах" і звярнуўся да цэнтральных улад з просьбай аб выдзяленні двух мільёнаў долараў на будаўніцтва ў горадзе веладарожак. Грошы гэтыя павінны быць выдзелены з федэральнага фонду на будаўніцтва аўтастрад, як было нядаўна вырашана кангрэсам. А пакуль маркуецца ўступіць веласіпедыстам край маставой з 7 да 8.30 раніцы і з 5 да 6.30 вечара. У гэтыя часы на большасці цэнтральных вуліц Нью-Йорка забаронена не толькі стаянка, але нават спыненне аўтамабіляў, і край маставой не заняты. У іншы час, відома, ён забіты прыпаркаванымі машынамі.

Аргументы веласіпедных энтузіястаў: выдатны сродак барацьбы з гіпадынамікай, вымушанай нерухомасцю сучаснага чалавека, надзейны рэзерв эканоміі энергіі ў перыяд „энергетычнага крызісу", надзейны спосаб знізіць забруджванасць гарадскога паветра. Нядаўна работнік федэральнага ўпраўлення па энергетыцы Эрых Хірст апублікаваў даследаванне „Веласіпед як крыніца энергіі". Вывады Хірста цікавыя, але не болей. У прыватнасці, яго разлікі кошту „веласіпеднага паліва" — харчавання на пакрыццё расходу калорый веласіпедыстам закрэсліваюцца карысцю такога „расходу" для яго здароўя.

На веласіпедным небасхіле ёсць і воблакі. Газета „Нью-Йорк пост", напрыклад, апублікавала артыкул — папярэджанне аб тым, як пазбегнуць падману пры куплі веласіпеда ў магазіне. Тут трэба трымаць вуха востра. Акрамя таго, уладальнік веласіпеда павінен адразу ж прывыкнуць да думкі, што ў адзін нечаканы момант ён можа перастаць быць ім. Зладзейскі бум у разгары: у адной толькі Каліфорніі за год украдзі 450 тысяч веласіпедаў. Злодзеі арудуюць кусачкамі, якія спраўляюцца з любымі ланцугамі, акрамя аднаго, але ён ледзь не даражэйшы за сам веласіпед. У мінулым годзе ўкралі веласіпед у Джона Кенедзі-малодшага сярод белага дня ў Цэнтральным парку. Паколькі веласіпеды не рэгіструюцца і ў вачах паліцыі здаюцца дробяззю, амаль не бывае выпадкаў, каб яны вярталіся да сваіх уладальнікаў...

Што датычыцца псіхалагічнага аспекту разглядаемай праблемы, то ўсё залежыць ад пункту гледжання таго або іншага чалавека. Газета „Уолстрыт джорнэл" з гэтай прычыны пісала: „Новы аўтамабіль маркі „кадылак" можа парадзіць ілюзію магутнасці і сілы чалавека, які сядзіць за рулём, але і стройны мужчына на веласіпедзе „Вітан" з дзесяццю скорасцямі, як добры піяніст, які іграе Крэйцараву санату, выклікае, магчыма, да сябе больш глыбокія і больш тонкія сімпатыі".

Наступленне веласіпеда зусім не абмяжоўваецца Нью-Йоркам, ён узяты толькі як прыклад. Некаторыя гарады пайшлі значна далей і прадставілі ўжо сваім жыхарам веладарожкі. Паводле даных амерыканскага веласіпеднага ін-

(Праця на стар. 4)

СІБІРСКІЯ БАЛАДЫ

АДСТУПЛЕННЕ З СІБІРЫ

Усю ноч з 25 на 26 ліпеня наша судна стаяла на прыстані ў Ніжневартоўску. Гэта была першая ноч, падчас якой мы не плылі.

Пасля снедання кіраўнікі паведамілі нам, што а 10^{00} ляцім самалётам „ТУ-134" з Ніжневартоўска ў Цюмень. Гэта значыць, што наша падарожжа дайшло да кульмінацыйнага пункта і пачынаецца „адступленне" з Сібіры.

Чакаем да 10^{00}. Пасля 10^{45}. Судна адчаліла ад берагу і паплыло па Обі. Чаму ж гэта? Мы ж мелі зыйсці з судна і ехаць у аэрапорт...

Аказваецца, што пагода нялётная. Самалёт з Цюмені не прыляцеў і таму, замест стаяць на месцы, яшчэ сабе паплаваем. Мне гэта падабаецца. Плывем і плывем. Ужо 11^{00}, ужо 12^{00}, а мы плывем.

Далёка за намі застаўся горад. Зніклі склады, будынкі, лодкі, набярэжныя краны. Пачынаецца тыповы пейзаж Сібіры, у якім дамінуе лес і вада. Пацягнуліся высокія дзівосныя берагі з тэрасамі, ступенькамі, роўненька, нібы нажом, абрэзанымі вадой. Урэшце судна павярнула і паплыло назад да прыстані. Нечакана вынырнула насупраць традыцыяй безупынна топае ўперад і назад. Маскоўскі паэт Купрыянаў выходзіць з каюты і грызе кедравую шышку. Даў мне, адламліваю і грызу. Нядрэнная. Лёгка перажоўваецца і пахне жывіцай. Кажуць, вельмі добры сродак на хваробы дзясен.

Толік Мельнікаў — мой перакладчык, названы самым лянівым перакладчыкам, бо не было патрэбы перакладаць хаця б адно слова, падыходзіць да мяне і іранічна кажа:

— Усё пішаш, а залатоўкі так і капаюць, так і капаюць.

Я агрызаюся:

— Мне будуць капаць за канкрэтную працу, а табе заплацілі ні за што.

Мельнікаў мяняе тон і пачынае расказваць, як ён у сваім агародзе лавіў змяю.

Праз хвіліну затрымліваецца каля мяне паэт з Беларусі Пятро Прыходзька. Не раз мы з ім выступалі на аўтарскіх сустрэчах. Прыходзька ўсюды чытаў беларускія вершы, уступнае слова таксама рабіў па-беларуску. Слухачы добра яго разумелі. Асаблівы энтузіязм выклікаў яго верш аб помніку савецкаму салдату ў Берліне. Прыходзька — чалавек непасрэдны, просты, без позы. Заўсёды ёсць аб чым з ім паразмаўляць.

Гэтым разам наракае, што з сумы, якую атрымаў ад жонкі, амаль нічога не засталося. Я адказаў яму, што знаходжуся ў такой самай сітуацыі.

Прыходзька пайшоў, а прышоў і сеў побач дасканалы рускі сатырык Леанід Ленч. Слухачы цёпла прымалі яго тэксты. Зараз Ленч гаворыць аб тым, што перад выездам з Масквы купіў у магазіне за 35 рублёў добрыя польскія бацінкі і вельмі рад сваёй пакупцы.

А 16^{00} паведамілі, што самалёт з Цюмені прыляцеў. Прайшло некалькі мінут, і ўсе пісьменнікі ўжо на беразе. Апошні раз кінулі вокам на судна, якое

Размова з беларускім паэтам Пятром Прыходзькам.

судна з падводнымі крыламі. Хутка зраўнялася з намі і прапала. На яго бакавіне я прачытаў ужо другі раз у гэтым тыдні надпіс: „Беларусь".

А 14^{00} абедаем. Аказваецца, што самалёт з Цюмені яшчэ не прыляцеў і таму трэба далей чакаць. Дзіўна, бо ў нас дасканалая пагода, але, мабыць, дрэнная ў Цюмені.

Ды чым тут пераймацца? Добра паелі, раздаецца з радыё музыка, на палубе шастаюць дзяўчаты. Чаго болей трэба? Самалёт можа ляцець, а можа і не прылятаць увогуле.

Сяджу на палубе. Каля мяне расселася пані з „Литературной газеты". Разлажыла карты і варожыць паэтэсе з Ленінграда, а Міхаіл Дудзін згодна з так дасканала прыблізіла нас да Сібіры.

Сядаем у аўтобусы. Мільгае горад, вуліцы, людзі, а далей дарога праз тайгу.

А 16^{30} мы ўжо ў аэрапорце. Стаіць на ім усяго некалькі малых самалётаў. Сярод іх красуецца магутны сярэбраны птах „ТУ-134".

Доўга стаім. Урэшце развітваемся з гаспадарамі. Сядаем у самалёты і а 17^{20} „ТУ-134" кранаецца павольна з месца, пасля імкліва бяжыць наперад — і мы ўжо ў паветры.

Пад намі цудоўны пейзаж тайгі і азёр, над намі бяздоннае сіняе неба. Праз гадзіну будзем у Цюмені. Там начлег, бадай, апошні ў Сібіры.

Алесь Барскі

БГКТ ХРОНІКА

■ Нядаўна сямяціцкі аддзел БГКТ у мілейчыцкім доме культуры арганізаваў карнавальную вечарыну, на якой весела гулялі члены і сімпатыкі БГКТ.

■ 20 студзеня адбылася сустрэча вакальнага жаночага калектыву ў Тапчыкалах (Бельскі павет) са старшынёй ГП БГКТ Мікалаем Самоцікам і культурна-асветным кіраўніком Людмілай Васілюк. Жанчыны прадставілі свой песенны рэпертуар, з якім выступяць на павятовым аглядзе „Беларуская песня-75", выканалі некаторыя іншыя народныя песні, а таксама паказалі дасканалую хроніку гуртка БГКТ, у якой вядзецца рэестр дзейнасці гуртка БГКТ, і ўрэшце паінфармавалі аб тым, што рыхтуюць яны на агляд драматычных гурткоў БГКТ сцэнку з нядаўняга мінулага пад загалоўкам „Кавалерскі вечар". У гэтым спатканні брала ўдзел Ольга Пракапюк — бібліятэкар у Грэдалях, якая апякуецца адзначаным мастацкім калектывам.

■ 23 студзеня адбылося пасяджэнне прэзідыума праўлення сакольскага аддзела БГКТ, прысвечанага падрыхтоўцы да пленума. У сувязі з пераходам штатнага працаўніка аддзела, Ірэны Андрацкай на іншую работу, старшыня ГП БГКТ Мікалай Самоцік запрапанаваў кандыдатуру Веры Семянюк.

■ 23 студзеня прэзідыум беластоцкага павятовага аддзела абмеркаваў гадавую справаздачу аб дзейнасці ў 1974 г. і прыняў план працы прэзідыума і аддзела на першае паўгоддзе 1975 года.

■ 25 студзеня гурток БГКТ у Меляшках (Беластоцкі павет) праслухаў будучых удзельнікаў конкурсу „Беларуская песня — 75" і адобрыў іх рэпертуар.

■ 25 студзеня сямяціцкі аддзел БГКТ у Мілейчыцах правёў конкурс „Беларуская песня — 75". (мх)

TELEWIZJA WARSZAWA

Niedziela 9.II. 6.30 Tech. Rol. J. pol. 7.00 Chem. 7.30 Kurs Rol. 8.05 Przyp., radz. 8.15 Now. w domu i zagr. 8.40 Bieg po zdr. 8.55 Pr. dnia 9.00 Teleranek. 10.30 Antena. 11.05 Król areny — film fab. radz. 12.15 Dzien. 12.35 Ludzie naszej wsi. 12.50 Słynne symfonie Mozarta. 13.30 Z kamerą wśród zwierz. 14.00 Nie tylko dla pań. 14.30 Dla dzieci. 15.35 Los. Toto-Lot. 15.50 Piosenki przyjaciół. 16.30 Refl. ob. 16.45 Lekt. Pegaza. 17.00 Tele-Echo. 17.45 Sport. 19.15 Wieczorynka. 19.30 Dzien. 20.20 Bajka dla dor. 20.25 Eneida — film wł. odc. I. 21.25 Wszystko za wszystko. 22.25 Sport.

Poniedziałek 10.II. 12.45 Tech. Rol. Wskaz. met. 13.25 Mat. 16.30 Nurt — Nauki polit. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dzien. 16.40 Dla dzieci. 17.30 Echo stad. 17.55 Kur. Biał. 18.10 Groteska balet. 18.25 Kr. Warsz. i Maz. 18.45 Szare na złote. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.20 Teatr TV: J. Tepa — Fraülein Doktor. 21.55 Dziewczyna i jeździec — film TV NRD. 22.25 Zespół Camerton. 22.40 Dzien. 22.55 Oferty.

Wtorek 11.II. 6.30 Tech. Rol. Wskaz. met. 7.00 Mat. 7.55 Jej powrót — film TVP. 9.00 Dla szkół: (kl. V) J. pol. Spotkanie z pisarzem. 10.00 (kl. IV) Dzieje Zamościa; 11.05 (kl. VII—VIII) Wych. plast. Architektura wnętrz; 12.00 (kl. VIII) Hist. O jaką Polskę. 13.45 Tech. Rol. Mat. 14.30 Hod. zwierz. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dzien. 16.40 Dla dzieci. 17.10 Na wielkim i małym ekr. 17.40 Ferie z pomysłem. 18.20 Kr. Warsz. i Maz. 18.40 Sezam. 19.05 Przyp., radz. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.20 Jej powrót — film TVP. 21.25 Świat i Polska. 22.10 Sport. 22.30 Kalejdoskop muz. 23.05 Dzien.

Środa 12.II. 6.30 Tech. Rol. 7.00 Hod. zwierz. 9.00 Dla szkół: (kl. IV) Chem. W świecie atomów. 9.30 Jej powrót — film TVP. 11.05 Dla szkół: (kl. VIII) Fiz. Na falach eteru. 12.45 Tech. Rol. J. pol. 13.25 Mat. 14.40 Polit. Kurs. przyg. Fiz. 15.50 Nurt — Naucz. pocz. mat. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dzien. 16.40 Dla mł. widzów. 17.00 Inf., Tow., Prop. 17.20 Los. Mał. Lot. 17.30 Najlepsze z naj. 18.15 Kr. Warsz. i Maz. 18.35 Teatr w domu — film jug. 19.00 Szansa agrotechniczna. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.00 Koncert muz. pol. W przerwie ok. 20.50 Studio ekspr. 21.10 cz. II Koncertu. 22.05 Sport. 22.15 Dzień w Telewizji. 23.15 Dzien.

Czwartek 13.II. 6.30 Tech. Rol. J. pol. 7.00 Mat. 8.50 Columbo — film amer. 10.00 Dla szkół: (kl. VI) Hist. Polska myśl wojsk. 11.05 (kl. VII) J. pol. A. Fredro „Zemsta". 13.45 Tech. Rol. Fiz. 14.30 Mech. rol. 15.05 Dla szkół: Mat. w szk. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dzien. 16.40 Ekran z bratkiem. 17.40 I Suita Orkiestrowa J. S. Bacha. 18.05 Kr. Warsz. i Maz. 18.25 Poligon. 19.00 Kr. Zim. Spart. Mł. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.20 Columbo — film amer. 21.30 Czym żyje świat. 22.00 Sport. 22.10 Pr. estrad. radz. 23.05 Dzien.

Piątek 14.II. 6.30 Tech. Rol. Fiz. 7.00 Mech. rol. 9.00 Dla szkół: (kl. III) W co się bawić. 10.00 Zakochani rowerzyści — film fab. węg. 12.00 Dla szkół: (kl. VII) Geogr. W Alpach. 12.35 Tech. Rol. J. pol. 13.10 Mat. 13.45 Polit. Kurs przyg. Mat. 14.55 Nurt — Psych. 15.25 Pr. dnia. 15.30 Sport. 16.30 Dzien. 16.40 Dla dzieci. 17.15 Prawda w oczy. 17.40 Przewodnik Mł. Tur. 18.20 Kr. Warsz. i Maz. 18.40 Fakty, op., hip. 19.10 Przyp., radz. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.20 „Mój program" przedst. N. Andrycz. 21.30 Panorama. 22.10 Sport. 22.20 Z kamerą przez świat. 23.05 Dzien.

Sobota 15.II. 6.30 Tech. Rol. J. pol. 7.00 Mat. 10.00 Dla szkół: (kl. VII) Zool. Ryby słodkowod. i mor. 10.35 Historia pewnej przyjaźni — film fab. rum. 13.35 Tech. Rol. J. pol. 14.10 Chem. 14.40 Pr. dnia. 14.45 Pr. I prop. 15.00 Red. Szk. zap. 15.10 Inf. Wyd. 15.30 Sport. 16.30 Dzien. 16.40 Sobótka. 17.05 Dla młodzieży. 17.50 Świat. not. 18.30 Pegaz. 19.20 Dobr. 19.30 Monitor. 20.20 Panie i panowie — film fab. wł. 22.15 Dzien. 22.35 Sport. 22.50 Co kto lubi.

ТЭЛЕВІЗІЯ МІНСК

Piątek 7.II — 14.05 Film fab. 17.15 Gra Państw. Orkiestra Estrad. Armenii. 17.50 Film ser. 19.30 Hokej. 20.10 Koncert estrad.

Sobota 8.II — 13.15 Film fab. 15.05 Koncert życzeń. 15.30 Filmy anim. 16.20 W świecie zwierz. 17.50 Film ser. 19.30 Koncert.

Niedziela 9.II — 11.30 — Koncert. 12.15 Film fab. 13.10 Film muz. 14.50 Koncert pios. radz. 15.35 Film anim. 16.15 Klub film. 17.30 Spektakl. 19.30 Hokej. „Tesla" (Czech.) — CSK (ZSRR).

КІНО

Białowieża Czwarta pani Anderson — hiszp. 11—12. Kiedy legendy umierają — USA 13—14. Zbrodnia jest zbrodnią — fr. 15—16.
Czeremcha Dekada strachu — fr. 11—12. W pustyni i w puszczy — pol. 15—16.
Czyże Rodeo — USA Babie lato — czes. 12—16.
Dubicze Cerkiewne Wspaniałe słowo wolność — RFN. Podróż w XXX-lecie — pol. 12—16.
Gródek Zapis zbrodni — pol. 15—16.
Kleszczele Lekcja odwagi — buł. 11—12. Człowiek ,który przestał palić — szw. 13—14. Janosik — pol. 15—16.
Michałowo Poczekam aż zabijesz — czes. 11—12. Nie będę cię kochać — pol. 13—14. Klute — USA 15—16.
Mielnik Szkoła kowbojów — USA 12. Zaczarowane podwórko — pol. 15—16.
Milejczyce Żandarm z gór — buł. 11—12. 150 na godzinę — pol. 13—14. Rajdowa sympatia — czes. 15—16.
Narew Podróże z Jakubem — węg. Tygrysiątko — radz. 12—16.
Narewka Wdowa Couderc — fr. Zwyczajny faszyzm — radz. 12—16.
Nurzec Ballada o Cablu u Hugeu u — USA 11—12. Trzy orzeszki dla kopciuszka — NRD 13—14. Wybacz i żegnaj — radz. 15—16.
Orla Włoch szuka żony — wł. Wraki — pol.
Rajsk Nie będę cię kochać — pol. Wielki łup gangu Olsena — duń. 12—16.
Suchowola Osobliwa miłość — wł. Dzięcioł — pol. 12—16.

B.Z.Graf. zam. 3691 P-1

(Працяг са стар. 1)

ЮБІЛЕЙ „ВАСІЛЁЧКАЎ“

шай краіне можна толькі пачуць ад калектываў Беларускага таварыства.

Хор мае багаты рэпертуар, у якім таксама шмат польскіх, рускіх і ўкраінскіх песень. Усе песні выконваюцца на высокім мастацкім узроўні, усе яны падкупляюць слухачоў прыгажосцю мелодыі і зместу. Але асабліва прыемным з'яўляецца тое, што хор выконвае многа народных беларускіх песень: „Куды ляціш, зязюленька“, „Пасылала баба дзеда ў луг па каліну“, „Кума, мая кумачка, дзе жывеш“, „Біла жонка мужа“, „Баба Еўка, дзед Тамаш“, „Камар“ і шмат іншых выклікаюць усмешку і прыемны настрой. Хочацца распазнаць галасы Васі Антыпюка, Уладзіміра Жапко, Веры Раеўскай, Веры Цар, Валянціны Лукашук і іншых, але гэта не ўдаецца — галасы зліваюцца ў адзінае цэлае і разам з музыкай акампаніятара рассыпаюцца па прыгожай зале дома культуры.

Захапляліся прысутныя выкананымі жаночаю групаю хору песнямі „Белая хусцінка“ і „Беласточчына“ (яе напісаў ліцэіст Бельскага беларускага ліцэя Юрка Баена, а музыку напісаў мастацкі кіраўнік „Васілёчкаў“ Сяргей Лукашук).

Жаночая група „Васілёчкаў“ на фінальным аглядзе „Беларускай песні“.

Члены дуэтаў — Аляксандр Раманюк, Ананій Ясюк, Анна Кубай, Яўгенія Навакоўская, Оля Самоцік і Аляксандр Краўчук паказалі прысутным, што маюць звонкія моцныя галасы і індывідуальны спосаб выканання. Вельмі ўсім таксама спадабалася выступленне сола Аляксандра Раманюка ў песні „Зорка Венера“ і рускай песні „А всё-такі море“.

Канцэрт упрыгожвала балетная група беларускага ліцэя, якая штораз часцей выступае з калектывам. Пад кіраўніцтвам Галіны Карпюк і Янкі Крупы падрыхтавала яна тры танцы: „Лявоніха“, „Баярскі“ і „Карагод“. З танцамі „Васілёчкі“ выглядаюць яшчэ больш „квітнеючымі“.

Да гэтага канцэрта, які адбыўся 18 студзеня, „Васілёчкі“ асабліва добра падрыхтаваліся. Быў ён не звычайны. Ім „Васілёчкі“ адзначалі сваё дзесяцігоддзе, быццам падсумоўваючы свае дасягненні. 10 год з песняй, 350 канцэртаў на многіх сцэнах — гэта не мала. А выступалі яны і на вёсках свайго і суседніх паветаў, на мерапрыемствах Беларускага таварыства, на яго фэстынах, аглядах і з'ездах, на павятовых дажынках і акадэміях, на ўрачыстасці ў тэатры імя Вянгеркі і з нагоды 40-ой гадавіны „Грамады“, на цэнтральных дажынках у Беластоку, у сямі гарадах Быдгаскага ваяводства па запрашэнню Куяўска-паморскага таварыства культуры і на антэне польскага радыё...

Ёсць што ўспомніць, ёсць што падсумаваць. Можна гаварыць аб заслугах харавога калектыву, аб яго добрых выхаваўчых песнях, аб яго поспехах у песенных аглядах, дзе заваёўвалі першыя месцы, аб яго музычных кіраўніках...

І гаварылася аб усім гэтым пасля юбілейнага канцэрта. Сакратар прапаганды павятовага камітэта ПАРП у Бельску Юзэфа Баячук дала высокую ацэнку „Васілёчкам“ і выказала шчырую падзяку ўсім членам за іх працу ў калектыве, а пасля з намеснікам начальніка павятовага ўпраўлення Янам Бельскім уручыла калектыву і ўсім яго членам дыпломы. Некаторыя асобы, найбольш заслужаныя ў калектыве, атрымалі грашовыя ўзнагароды. Усе сардэчна ўспрынялі вестку, што начальнік павятовага ўпраўлення Дзімітр Ігнацюк у якасці падарунка закажа новыя багатыя касцюмы для харыстаў.

А старшыня ГП БГКТ Мікалай Самоцік ад імя ГП падарыў „Васілёчкам“ многа цёплых слоў і магнетафон.

Усе асабліва падкрэслівалі вялікую працу тых членаў калектыву, якія ад самага пачатку дзейнічаюць у хоры.

А пачаткі не былі лёгкія. Члены прэзідыума аддзела Уладзімір Раеўскі, Якуб Базылюк, Мікола Серадзінскі і іншыя па хатах хадзілі, прасілі і даказвалі, што неабходны ў Бельску калектыў, які будзе спяваць беларускія песні. Першы мастацкі кіраўнік Аляксандр Лукашук не мала папрацаваў, каб з'яднаць людзей, каб зрабіць першыя крокі на сцэне.

Саліст „Васілёчкаў“ Аляксандр Раманюк.

Справа не лёгкая, бо кожны мае сям'ю, працу, сямейныя абавязкі, ды, апрача таго, не заўсёды было дзе рабіць спеўкі.

Пасля А. Лукашука калектывам кіраваў Юрка Шурбак, а пазней Міхась Артышэвіч. Ад студзеня 1970 года музычным кіраўніком і адначасова акампаніятарам аж па сёння з'яўляецца Сяргей Лукашук — дырэктар павятовага дома культуры. Тое, што гэты дырэктар з'яўляецца кіраўніком хору, дае гарантыю, што калектыў будзе развівацца яшчэ лепш, што ў яго ўключацца новыя людзі і даб'ецца ён новых вялікіх поспехаў, чаго ад усёй душы яму жадаем.

М. Хмялеўскі

ЖАМЧУЖЫНЫ ПРАСТАТЫ І ПРЫГАЖОСЦІ

Беларуская савецкая навука адводзіць многа ўвагі вуснай народнай творчасці, асабліва ў апошнія гады выйшла шмат кніг і артыкулаў, прысвечаных агульным праблемам беларускага фальклору або яго паасобным жанрам. Пры гэтым не абмінаюцца і справы збірання і сістэматызацыі твораў вуснай народнай творчасці, якія ў сучасны момант бытуюць на тэрыторыі рэспублікі. У выніку шматлікіх збіральніцкіх экспедыцый у архівах Інстытута мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору Акадэміі навук БССР, Беларускага дзяржаўнага універсітэта імя У. І. Леніна, філалагічных аддзяленнях педагагічных інстытутаў, дамах культуры і народнай творчасці сабрана ў суме дзесяткі тысяч розных запісаў народных твораў. Адначасова побач з паступовым выхадам у свет шматтамовага выдання „Беларускай народнай творчасці“, якое здзяйсняе Інстытут мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору АН БССР і якое разлічана на звыш дваццаць аб'ёмістых тамоў, нядаўна пачаў выходзіць новы цыкл — „Беларускі фальклор у сучасных запісах“. Вельмі каштоўныя пазіцыі паявіліся ў гэтым цыкле. Для прыкладу, В. Б. Захарава ў 1973 г. выдала зборнік вуснай народнай творчасці, запісанай у апошнія гады ў Брэсцкай вобласці, а Н. С. Гілевіч у тым жа годзе сярод 2200 запісаў народных песень, якія захоўваюцца ў архіве Беларускага дзяржаўнага універсітэта, выбраў і адрэдагаваў 937 твораў, што паходзяць з сямі вёсак Міншчыны.

Цяпер жа перад намі з цыкла „Беларускі фальклор у сучасных запісах“ элегантна выдадзены ў 1974 г. том **„Песні народных свят і абрадаў“**, выбраных і адрэдагаваных вядомым сучасным беларускім паэтам і навуковым працаўніком Беларускага дзяржаўнага універсітэта **Нілам Сямёнавічам Гілевічам.** У ім змешчана каля 1150 твораў, што выбраны, як піша ва ўступе яго ўкладальнік, *„з аргомністай колькасці запісаў“*, якія былі сабраны студэнтамі аддзялення беларускай мовы і літаратуры універсітэта ў часе фальклорнай практыкі ў гадах 1961-1971. У зборніку знаходзім багаты выбар песень т.зв. земляробчага каляндарнага цыкла (калядныя, шчадроўскія, масленічныя, раннія вясннянкі, валачобныя, юраўскія, зелянцовыя, купальскія, пятроўскія, жніўныя, восеньскія, а таксама талочныя, карагодныя і гульнёвыя) і сямейнага цыкла (хрысцінныя і вясельныя).

Н. С. Гілевіч піша, што пры складанні тома „Песні народных свят і абрадаў“ было ў яго і першым і апошнім клопатам — *„паказаць беларускую песенную паэзію менавіта як паэзію ў самым сапраўдным значэнні гэтага слова“*. І трэба прызнаць, што вытанчаны густ яго як паэта і эрудыцыя фалькларыста далі дасканалы плён — у выданні знаходзім безліч сапраўдных жамчужын беларускай народнай паэзіі. Тых непераўзыйдзеных мастацкіх вобразаў, што створаны безыменнымі майстрамі, з'яўляюцца бездакорнымі ўзорамі выкарыстання звычайнага слова для выражэння самых складаных і тонкіх думак і адчуванняў. Іменна таму зборнік прадстаўляе вялікую каштоўнасць усім тым, хто мае дачыненне з мастацкім словам і літаратурнай творчасцю, у ім знойдзе невычэрпную крыніцу прыкладаў прастаты, выразнасці і дакладнасці паэтычнага выразу. Ён набывае асаблівую каштоўнасць у наш час, калі ў пагоні за т. зв. навізной некаторыя аўтары любуюцца засмечваннем нашай мовы самымі бессэнсоўнымі штучнымі словаўтварэннямі.

Ужо нават павярхоўнае знаёмства з тэкстамі песень, змешчаных у зборніку, прыводзіць да надта цікавых вывадаў аб пашыранасці значнай колькасці твораў на ўсім беларускім этнічным абшары. Вось хоць бы матыў калядкі *„А красна, ясна ў лузе каліна...“* (стар. 24), запісанай у вёсцы Хількавічы Чавускага раёна на Магілёўшчыне, аўтар сённяшняга артыкула запісаў у 1972 г. у вёсцы Кленікі Гайнаўскага павету на Беласточчыне (глядзі „Ніва“ ад 7 студзеня 1973 г.), тое самае можна сцвердзіць у выпадку валачобнай песні *„Ой, на моры на сіненькім...“* (стар. 108) з вёскі Ляшчатка Валожынскага раёна на Міншчыне і *„Тонка-тонка канапелька...“* з вёскі Тарнопаль Гайнаўскага павету („Ніва“ ад 9 красавіка 1972 г.) або валачобнай *„Ой, рана, рана сонейка іграла...“* (стар. 111-112) з вёскі Курмялёўка Лепельскага раёна Віцебскай вобласці і *„Ходзіць пава па гуланьцы, гэй, віно!..“* з вёскі Гураны Сакольскага павету („Ніва“ ад 5 студзеня 1975 г.) ці юраўскай *„Божа наш, святое Юр'я...“* (стар. 126-7) з вёскі Вайдзікі Вілейскага раёна на Міншчыне і *„Святы Юрэ-Рыгорэ...“* з вёскі Дабрывада Гайнаўскага павету („Ніва“ ад 12 мая 1974 г.). Асабліва многа аднолькавых матываў хрысцінных песень, напрыклад, з аднолькавым зачынам, але крыху розным зместам *„А у нашай Кацярынушкі...“* (стар. 354) з Дзятлаўскага раёна Гродзенскай вобласці і з вёскі Гураны Сакольскага павету („Ніва“ ад 29 снежня 1974 г.) або вясельных: *„Звінела каморачка, звінела...“* (стар. 382) з вёскі Папялёва Пружанскага раёна Брэсцкай вобласці і гэтая ж, толькі больш развіты варыянт, з вёскі Мастаўляны Беластоцкага павету („Ніва“ ад 16 снежня 1973 г.). Такіх прыкладаў можна было б прывесці дзесяткі.

Словам выхад у свет тома „Песні народных свят і абрадаў“ — адметная з'ява не толькі для фалькларыстыкі, але і для сучаснай літаратурнай творчасці. А, звяртаючыся да нашага панадворка, пакуль што можна толькі расквітацца жалем, што багатая беларуская народная творчасць Беласточчыны дагэтуль не дачакалася аніводнага спецыяльнага кніжнага выдання.

Мікалай Гайдук

Наша галерэя

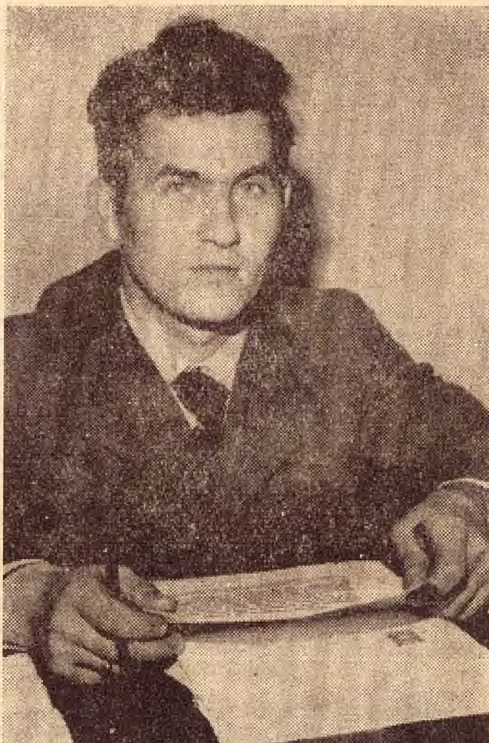
І. Дамагайла, Маладзечна. Шкатулка (дрэва, інкрустацыя).

(Працяг са стар. 1)

СЁННЯШНЯЕ І БУДУЧАЕ ГМІНЫ НАРАЎКА

48% усіх зямельных угоддзяў. У апошнія гады значна павысіліся пакосы траў, асабліва на зямельным аб'екце „Лазовае“. Больш сена будзе, калі будзе меліравана 1500 гектараў лугоў і сенажацяў у ваколіцы Масева, Альхоўкі, Скупава, Семяноўкі. Багатая колькасць „зялёных угоддзяў“ стварае ўмовы для развіцця гадоўлі быдла. Цяпер на 100 га зямельных угоддзяў прыпадае 49 штук кароў і 79 штук свіней. Для павелічэння гэтых паказчыкаў ёсць вялікія магчымасці. Для прыкладу, сяляне ўсё яшчэ рэдка прымяняюць кватэрны выпас кароў, далёка не ўсе збіраюць тры пакосы травы і не ўсе сіласы выкарыстоўваюцца згодна з іх прызначэннем. Словам, не ўсе рацыянальна выкарыстоўваюць сенажаці і пасбішчы.

Трэба дадаць, аднак, што многія гаспадары пачалі спецыялізавацца іменна ў прадукцыі малака, затым у гадоўлі мяснога быдла і авечак. Перадавымі гаспадарамі ў гэтай сельскагаспадарчай дзялянцы з'яўляюцца Сцяпан Пучко і Ян Сухадола з Тарнопаля, Аляксандр Шыманюк з Семяноўкі, Міхась Баканач, Васіль Трусевіч, Мікалай Сахарчук, Мікалай Болбат, Кастусь Галубоўскі з Новага Ляўкова, Ян Жыжа і Міхась Пташынскі з Міхнаўкі, Ян Грыка, Кастусь Засім, Мікалай Засім, Мікалай

Харкевіч з Ляшукоў, Мікалай Стоцкі і Яўген Смольскі з Лукі, Станіслаў Харашэўскі з Парослага.

Ёсць прадпасылкі для таго, каб у гміне былі загаспадараны ўсе аблогі, як толькі будуць пашыраны і лепш забяспечаны машынамі сельгасгурткі ў Семяноўцы, Міклашэве і Ляўкове. Зоймуцца яны добраўпарадкаваннем ПФЗаўскіх зямельных угоддзяў. На слабых, малаўраджайных землях будзе пасаджан лес. Зразумела, што гэтых спраў адразу, за год-два немагчыма будзе зрабіць.

Шэсць вёсак з Нараўкаўскай гміны ўдзельнічае ў конкурсе „Беластоцкая вёска — гаспадарная і культурная“. Новае кіраўніцтва гміны асаблівую ўвагу ўдзяляе дарогам. Пры іх будове шмат працавалі жыхары навакольных вёсак і працаўнікі розных устаноў. У мінулым годзе вартасць усіх грамадскіх прац склала суму 914 тысяч злотых.

У канцы мінулага года гмінны пасёлак Нараўка і некаторыя вёскі афіцыяльна прызнаны курортнымі мясцовасцямі. Гэты факт будзе спрыяць пераўтварэнням у гэтых мясцінах. Ужо вядома, што праз некалькі гадоў можна будзе адпачываць на берагах штучнага вадасховішча ў наваколлі Семяноўкі.

У Нараўцы ГС перадаў у карыстанне новую пякарню, злеўню малака, сучасную агранамоўку, разлеўню газіраваных напіткаў, кіёск з марожаным, а ў бліжэйшыя гады рушыць будоўля гміннага цэнтра культуры, будынка гміннага ўпраўлення, новага сучаснага будынка зборнай гміннай школы, аўтобуснай пачакальні, рэстарана, цэнтраў паслуг, турбазы і цэнтраў бытавога абслугоўвання. Сяляне ў шырэйшым маштабе зоймуцца агародніцтвам, садаводствам, вядзеннем прыватных кватэр для турыстаў. У гэтым годзе пачнецца пабудова цэнтра здароўя ў Ляўкове. Апрача таго, у Ляўкове і Семяноўцы будуць пабудаваны водаправоды. У паасобных вёсках будзе перабудавана вулічнае асвятленне на больш сучаснае. Вельмі на карысць будзе Нараўкаўскай гміне, калі гэтыя планы здзейсняцца.

Я. Цялушэцкі
Фота аўтара

(Працяг са стар. 2)

НАСТУПЛЕННЕ ВЕЛАСІПЕДА

стытута (ёсць і такі), у мінулым годзе амерыканцы набылі 15,3 мільёна веласіпедаў у параўнанні з 6,9 мільёна ў 1970 годзе. Усяго ў краіне 75 мільёнаў уладальнікаў веласіпедаў. Але Манхетэн, цэнтральная частка Нью-Йорка, можа падаць прыклад. Газета „Нью-Йорк таймс“ пісала: „Манхетэн ідэальна падыходзіць для веласіпеднага транспарту: сярэднія адлегласці не вельмі вялікія, вуліцы не надта крутыя, небяспека не такая ўжо вялікая, а іншыя спосабы перамяшчэння цяжкія і марудныя. Сёння ў Нью-Йорку на веласіпедзе можна ездзіць па горадзе значна хутчэй, чым іншымі відамі наземнага транспарту, і ён значна больш прыемны, чым паездкі ў метро на невялікія адлегласці ў рамках аднаго раёна“.

Выступаючы нядаўна па тэлебачанню, былы міністр унутраных спраў ЗША Сцюарт Юдал заявіў, што калі б хоць толькі тры працэнты амерыканцаў поўнасцю перайшлі з аўтамабіляў на веласіпеды, то не было б у краіне ніякага недахопу паліва.

Неяк я зазірнуў у кніжны магазін. На асобным стэндзе — дваццаць новых кніг пра веласіпед — сябра чалавека. „Веласіпед, — прачытаў я ў адной з іх, — гэта свабода. Не вас вязуць, а вы едзеце, вы круціце педалі, вы прымаеце рашэнні, вас абвявае вясёлы вецер, вы адчуваеце ўласную сілу, а не нейкія там конскія...“

Г. Герасімаў (АДН)

(Працяг са стар. 1)

У свеце лічбаў і функцый

не агарнуў. Хваляванне маё скончылася толькі тады, як быў раскрыты канверт з матуральнымі заданнямі. Не такія ўжо страшныя былі, і мае вучні зусім добра з імі справіліся. І так пайшло: штогод — новы выпуск. Цяпер ужо рыхтую дваццаць другую матуру. Не мала, праўда? Калі лічыць у сярэднім па 60 чалавек у выпуску, гэта ж будзе звыш сямісот асоб. Хутка плывуць гады ў настаўніка, неймаверна хутка. Вось быццам учора прыйшоў у наш ліцэй маленькі віхрасценькі хлопчык Міколка Грыгарук, а сёння ён ужо з навуковай ступенню доктара працуе ва універсітэце, або Янка Іванюк, такі спакойны, уважлівы — здаўна ўжо ён дырэктар гміннай школы ў Нарве, ці вось мой цяперашні калега па працы магістр Аляксандр Бірылка... Ды не злічыць іх усіх. А, ведаеце, за кожным з іх пайшла ў свет частачка майго сэрца, і такіх нявыказаных у голас, мацярынскіх пажаданняў: каб кожнаму з іх было ў жыцці добра...

Настаўніца задумваецца, глядзіць цераз акно недзе ўдалеч, над нечым ціха разважае. У кабінеце матэматыкі цішыня. Апошні ўрок даўно ўжо закончыўся, разышліся дадому і члены матэматычнага гуртка, што сёння мелі заняткі. На сценах прыцягваюць вока эстэтычна выкананыя вучнямі дыяграмы функцый і нейкія тэарэмы і ўзоры, за шклом шафаў пабліскваюць макеты геаметрычных фігураў, вырысоўваецца сілуэт трыганаметрычнага кола, спачываюць праектары і іншая замыславатая сучасная навучальная апаратура.

— Як не дзіўна, але я найбольш люблю восень, — перарывае цішыню П. Рушук. — Тады звычайна прыходзяць у ліцэй весткі аб выніках уступных экзаменаў, што здавалі нашыя выпускнікі ў вышэйшыя школы. Надта цешуся, калі паступаюць. Асабліва, як добра пойдзе тым сярэднім або слабенькім, і перажываю, калі спаткнецца нехта з мацнейшых. Тады раблю вельмі суровы асабісты перагляд свае методыкі навучання матэматыкі. Падрабязна прадумваю кожны раздзел праграмы з пункта гледжання ці я адпаведна яго рэалізавала, уношу змены і, што ж... зноў бяруся за работу...

Так. Матэматыка — гэта сапраўды найпрыгажэйшая гармонія свету, але адчыняюць у яе доступ сваёй штодзённай сістэматычнай працай толькі такія настаўнікі, як мгр Параскева Рушук з Гайнаўскага беларускага ліцэя.

Мікалай Гайдук
Фота аўтара

Ці ведаеце, што...

...найменш нованароджаных прыпадае на Грэнландыю. На 1.000 жанчын лік нараджэнняў зменшыўся з 48 на 24.
(ті)

Гарадскія зарысоўкі

Сельскагаспадарчы тэхнікум у Беластоку. *Фота Я. Цялушэцкага.*

Беларуская літаратура. Аляксандр Баршчэўскі

МАКСІМ БАГДАНОВІЧ — ЧАСТКА XXXVII

Літаратурная крытыка. Пяройдзем да характарыстыкі найважнейшых навукова-папулярных даследаванняў Багдановіча, звязаных з гісторыяй беларускай культуры і літаратуры. Трэба сказаць, што Багдановіч цікавіўся рознымі перыядамі ў развіцці беларускай літаратуры. Яго артыкулы і даследаванні датычыліся часоў сярэдневякоўя, XIX ст., перыяду „Нашай нівы“ і першай сусветнай вайны. Затрымаемся на найбольш характэрных для розных гістарычных перыядаў працах Багдановіча. На першым месцы паставім даследаванне „Кароткая гісторыя беларускай пісьменнасці да XVI стагоддзя“. Артыкул гэты быў напісаны бадай, у 1911 годзе. Багдановіч намерваўся апублікаваць яго ў „Нашай ніве“. Аднак з бліжэй не вядомых прычын, артыкул не быў апублікаваны пры жыцці паэта. Першы раз паявіўся ён у зборы твораў Багдановіча, якія выйшлі ў свет у Мінску ў 1928 годзе.

У артыкуле Багдановіч разглядае працэс крышталізацыі трох народаў: беларусаў, украінцаў і рускіх, якія выраслі на развалінах Кіеўскай Русі. Аўтар падкрэслівае, што развіццё беларускай культуры і літаратуры ва ўмовах Вялікага княства Літоўскага было ў пэўнай ступені формай прадаўжэння старарускай культуры, але пры гэтым развіццё гэтае нясло ў сабе зусім новыя, арыгінальныя элементы.

„Беларускі ж народ, цалкам увайшоўшы ў Літоўскае гасударства, развіваўся, як і раней, на старым корні, вытвараючы такім парадкам культуру, незалежную ад культуры вялікарускай і з самага ж пачатку адрожняўшуюся ад яе“.

Багдановіч не без падстаў даказвае, што пачатковае развіццё беларускай літаратуры ў перыяд Вялікага княства Літоўскага не магло цалкам вызваліцца з палону старацаркоўнай мовы. З часам аднак струмень беларускай народнай мовы быў усё мацнейшы і ў будучым завалодаў літаратурай цалкам. Гэты струмень акрэслівае нацыянальнае аблічча літаратуры:

„Увесь час у кніжную мову прасочвалася, урастала народная і, паводлуг абасаблення трох расейскіх культур, разрывала яе на тры часці, кожная з каторых выпрацоўвала ўласны нацыянальны выгляд“. Сказанае адносіцца да фарміравання не толькі беларускай, але і рускай і украінскай літаратур.

Далей Багдановіч разглядае праблему пазіцыі і ролі беларускай мовы ў жыцці Вялікага княства Літоўскага. Падкрэслівае дамінацыю беларускай літаратуры, мовы і культуры ў дзяржаўных установах і ў жыцці нават тых вяльмож, якія былі па паходжанню літоўцамі. „Будучы больш развітай ад культуры літоўскай, яна пераважала гэтую апошнюю на вачах гісторыі, так што ўсё гасударственнае жыццё Вялікага княжаства адбывалася ў беларускіх нацыянальных формах, — літоўскім было тут адно толькі названне, адзін толькі этыкет, на беларускай гаворцы ішоў суд, пісаліся акты і граматы, вяліся перагаворы з чужаземнымі гасударствамі, па-беларуску размаўлялі і вялікія князі і баяры...“

Да праблем, звязаных з перыядам крышталізацыі беларускай нацыянальнай культуры і літаратуры, адклікаецца Багдановіч таксама ў артыкуле „Белорусское возрождение“, які быў першы раз апублікаваны ў часопісе „Украинская жизнь“, 1915 г., № 1, 2.

У гэтым даследаванні Багдановіч паўтарае некаторыя суджэнні і погляды, выказаныя ў артыкуле „Кароткая гісторыя беларускай пісьменнасці да XVI ст“., аднак, не мала тут і новых элементаў. Між іншым, Багдановіч прыводзіць тут вытрымку са статута з 1588 года, які гаварыў аб тым, што беларуская мова з'яўляецца дзяржаўнай мовай у Вялікім княстве Літоўскім.

Да, несумненна, арыгінальных сцвярджэнняў Багдановіча трэба аднесці яго думку аб тым, што ў перыяд Вялікага княства Літоўскага Беларусь зблізкаецца з культурай Заходняй Еўропы. Пладавітасць гэтага збліжэння атрымоўвае найвышэйшую ацэнку з боку даследчыка:

„Но закрепление и развитие старых культурных основ являлось лишь одной стороной в процессе поступательного движения белорусской национальности. Быть может, не менее крупное значение имело сближение ее з Западной Европой, с которой она издавна вела оживленные сношения благодаря связям как географическим, так и экономическим. Это сближение тем более следует отметить, что именно с той поры в выработке белорусской культуры участвует не только серая деревня, но и торговый город европейского типа, город, организованный на основе магдебургского права. Он сделал белорусскую культуру более красочной, многогранной, ввёл ее в оборот западноевропейской жизни и стал, таким образом, передовым форпостом Западной Европы на востоке.

Неудивительно поэтому, что в эпоху Возрождения общий умственный подъём, начавшийся на Западе, отразился и в Белоруссии“.

Так, для Багдановіча багатая нацыянальная культура — гэта культура адкрытая, такая, якая бярэ ад іншых і дае іншым.

КНІГА НА БЕЛАСТОЧЧЫНЕ

Вядома, меранне ўзроўню культуры лікамі заўсёды грашыць некаторай аднабаковасцю. Яго складаюць многія фактары, што не паддаюцца вымярэнням у сотнях, тысячах ці мільёнах або ў працэнтах. Але ўсё ж, калі глянем на такую жменьку лікаў, якія паказваюць павелічэнне ў Беластоцкім ваяводстве пакупкі кніг: у 1950 г. у сярэднім на аднаго жыхара было набыта кніг на 4,20 зл., у 1960 г. — на 19,70 зл., у 1970 г. — на 39 зл., а ў 1974 г. статыстычны жыхар нашага ваяводства купіў кніжак ужо на 58 злотых — дык можам у нейкай ступені меркаваць аб няспынным, хоць і павольным працэсе штораз большага зацікаўлення кнігай на Беласточчыне. А гэта дазваляе глядзець з пэўнай доляй аптымізму на рост культурных запатрабаванняў жыхароў нашага рэгіёну, бо пашырэнне кнігі было, ёсць і яшчэ доўгі час будзе асноўным паказчыкам росту культурнага ўзроўню грамадства.

Выдатную ролю ў набліжэнні кнігі да чытача спаўняе „Дом кнігі“, які на працягу 25 год сваёй дзейнасці на Беласточчыне прадаў 46 мільёнаў кніг за агульную суму 680 мільёнаў злотых. Гэта не малы лік! А калі ўлічыць, што ён з'яўляецца вынікам працы невялікага калектыву людзей, якія непасрэдна заняты ў кніжным гандлі, бо ўсяго каля 250 чалавек у ваяводстве, дык ім належацца заслужаныя словы прызнання. І гэта не толькі тым сярод іх, што працуюць у вялікіх кніжных магазінах горада Беластока, як „Тэхнічная кнігарня“ на вуліцы Ліповай ці „Сельскагаспадарчая кнігарня“ на вуліцы Пруxняка“, якія ў мінулым годзе прадалі кніг за 6 ці 7 мільёнаў злотых, але ў першую чаргу працаўнікам кнігарань у павятовых гарадах і гмінных мястэчках. Вось, для прыкладу, у 1974 годзе кнігарня ў Гайнаўцы прадала кніг на 2 мільёны 382 тысячы злотых, у Бельску — на 2 мільёны 170 тысяч зл., у Саколцы — на 1 мільён 606 тысяч зл. Заслужанымі працаўнікамі кніжнага гандлю з'яўляюцца ў Гайнаўцы Я. Сляскі, у Бельску — Л. Пасынюк і Л. Семянюк.

У апошнія гады пачалі паяўляцца кнігарні „Дома кнігі“ ў гмінах. Іх ёсць ужо 20 у нашым ваяводстве, і першыя крокі ў пашырэнні кнігі сярод вясковага насельніцтва таксама абяцаюць многае. Возьмем хоць бы гмінную кнігарню ў Гарадку, Беластоцкага павету. Тут у мінулым годзе было прададзена кніг на звыш 161 тысячу злотых. У прыгранічным мястэчку Кузніца Сакольскага павету мясцовая кнігарня ў мінулым годзе распаўсюдзіла кніг на звыш 154 тысячы злотых.

„Дом кнігі“ ў нашым ваяводстве з кожным годам павялічвае колькасць кнігарань. Для прыкладу, некалькі месяцаў таму назад была адкрыта новая добра абсталяваная кнігарня ў Саколцы. Але асноўны напрамак — гэта гмінныя кнігарні. Плануецца, што ў 1976-1980 гадах яны адкрыюцца ў Міхалове і Заблудаве, Беластоцкага павету, Кляшчэлях, Гайнаўскага, Орлі, Бельскага, Крынках, Сакольскага і Мілейчыцах, Сямяціцкага. На гады 1981-1990 намечана адкрыць кніжныя магазіны ў Харошчы, Беластоцкага павету, Нарве, Гайнаўскага, і Сідры, Сакольскага.

Ва ўсходніх паветах нашага ваяводства і ў горадзе Беластоку значнай папулярнасцю карыстаецца савецкая кніга. І так, ад 1961 г. па 1974 г. у нашым ваяводстве было прададзена савецкіх выданняў на 10 мільёнаў 26 тысяч злотых, у тым ліку толькі ў мінулым годзе на 1 мільён 113 тысяч злотых. Асабліва многа савецкіх выданняў прадае кнігарня імпартных выданняў у Беластоку на вуліцы Кілінскага, кнігарні ў Бельску, Гайнаўцы, а таксама гмінная кнігарня ў Кузніцы. Несумненна, што павелічэнне колькасці кнігарань у гмінах ва ўсходняй частцы нашага ваяводства будзе спрыяць далейшаму пашырэнню савецкай кнігі, у тым ліку і на беларускай мове. Таму варта, каб ваяводскае праўленне „Дома кнігі“ паклапацілася пра сістэматычнае забеспячэнне будучых кнігарань у Міхалове, Заблудаве, Орлі, Кляшчэлях, Крынках, Мілейчыцах і іншых адпаведна багатым фондам беларускіх савецкіх выданняў. (мг)

Крама вабіць пакупнікоў

У канцы кастрычніка мінулага года ў Рыбалах Беластоцкага павету была перададзена ў карыстанне новая, прасторная (ў 160 квадратных метраў агульнай плошчы) крама са спажывецкімі прадуктамі. У яе будаўніцтве значны ўдзел прыняло мясцовае насельніцтва.

Прыемна зайсці цяпер у краму, дзе на паліцах, як на выстаўцы, знаходзяцца амаль усе харчовыя тавары. Працуюць тут ад 7 гадзіны раніцы да 6 гадзіны вечара трое прадаўцоў: Пётр Семянюк (загадчык крамы), яго жонка Аляксандра і Лідзія Добаш. Усе яны вопытныя прадаўцы. Аляксандра Семянюк працуе ў гандлі ўжо 20 год і яе муж 15 год. Працу ў краме пачыналі ў невялічкім цесным будынку. Цяпер умовы працы зусім іншыя. У краме цэнтральнае ацяпленне, сучасныя паліцы, навейшае асвятленне, большы асартымент тавараў, ды да таго ў прыемнай для людскога вока ўпакоўцы. Вяндліна або малочныя прадукты перахоўваюцца ў халадзільнай шафе або ў спецыяльным шкляным халадзільным прылаўку. Усе рыбалаўскія прадаўцы належна дбаюць пра чысціню, сочаць за парадкам і асабліва клапоцяцца пра добрае забеспячэнне крамы. У краму заходзяць не толькі жыхары Рыбалаў, але таксама з усёй акругі (нават з Рэпнікаў, Канюкоў і Паўлаў) і ўсіх іх прадаўцы ветліва і культурна абслугоўваюць. У месяц прадаецца прадуктаў у краме на суму паўмільёна злотых.

Рыбалаўскія прадаўцы намагаюцца задаволіць усіх пакупнікоў. Іх дэвіз, каб кожны наведвальнік знайшоў сабе патрэбны прадукт і быў задаволены з пакупкі.
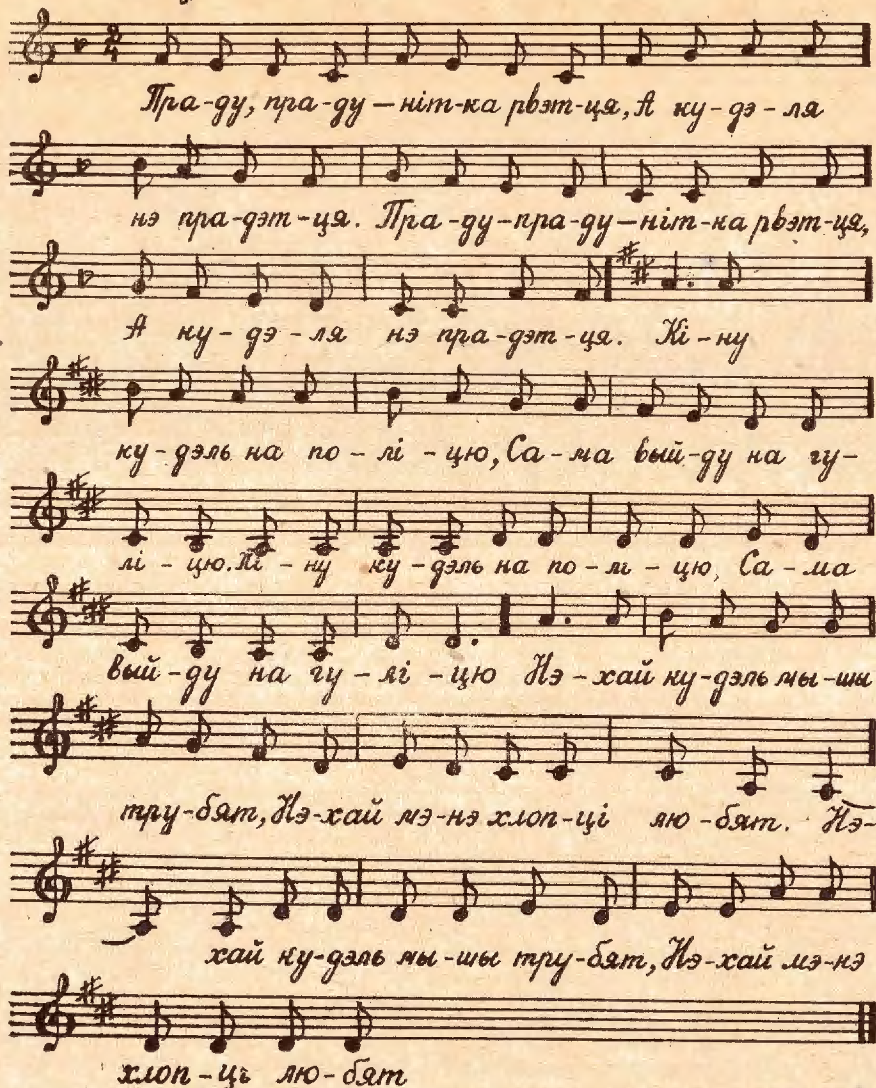
Варта дадаць, што вясною ля крамы будуць пасаджаны кветкі на клумбах і можна будзе ў цянёчку пад каляровымі парасонамі выпіць аранжаду або піва, прысеўшы ля століка.

Я. Цялушэцкі
Фота аўтара

ФАЛЬКЛОР

ПРЫПЕЎКА КУДЗЕЛЬНІЦ

Праду, праду — нітка рвэтця,
А кудэля нэ прадэтця.
Праду, праду — нітка рвэтця,
А кудэля нэ прадэтця.
Кіну кудэль на політцю,
Сама выйду на гуліцю.

Кіну кудэль на поліцю,
Сама выйду на гуліцю.
Нэхай кудэль мышы трубят,
Нэхай мэнэ хлопці любят.
Нэхай кудэль мышы трубят,
Нэхай мэнэ хлопці любят.

Ад Валянціны Здраеўскай, 1930 года нараджэння, вёска Шчыты Бельскага павету, запісаў 8 кастрычніка 1974 года Мікалай Гайдук. Нотны запіс з магнетафоннай стужкі зрабіла Людміла Панько.

жыў са сваёй жонкай столькі год без кахання, і цяпер толькі пазнаў тую нязвыклую сілу, якая, нягледзячы ні на што, цягне мяне да гэтай жанчыны. Я знайшоў сваё каханне“, — гаварыў.

Калі выпісаўся з бальніцы, не пайшоў дамоў, а да яе. Яна была адзінокая, і таксама не часта чула столькі пяшчотных і цёплых слоў. З ім не адчувала сябе адзінокай. Але не хацела яна, каб стары перайшоў да яе жыць, каб кінуў сваю старуху і свой родны дом.

А стары ў хаце стаў настолькі зверааты, наколькі ў медсястры быў ласкавы і ветлівы. Пачаліся ў хаце непрыемнасці. „Здурэў стары, ці што? — гаварылі дарослыя дзеці, а маці да вачэй скакала і праклінала яго. Аднойчы схапіла абразок, да якога малілася, і разбіла, кінуўшы яго аб зямлю: „Няма праўды, няма Бога“, — крычала.

Стары тады выходзіў з хаты, купляў бутэльку віна і пірожнае, ішоў да сваёй каханай і там быў шчаслівы. Працягвалася гэтак два гады. Пасля ўсё стала пагаршацца. Старая — яго жонка, пачала рабіць скандалы медсястры, стала перапыняць яе на вуліцы і абзываць. І тая сказала ўрэшце, каб стары не прыходзіў.

Было гэта для яго цяжкім ударам. Яго старым гадам непадсілу было справіцца з такім горам. Захварэў стары, папаў зноў у бальніцу. Не было ўжо каму яго пацешыць. Мучыўся ён страшэнна і праз нейкі час развітаўся з белым светам.

М. Хмялеўскі

МАЛА, АЛЕ ЦІКАВА

„ЦЕПЛАВЫ ЗРОК“

Як вядома, грымучыя і іншыя ямкагаловыя змеі, палюючы на цеплакроўных жывёл, беспамылкова знаходзяць здабычу ў цемнаце. Робяць яны гэта з дапамогай свайго „цеплавога зроку“.

„Цеплавыя вочы“ змяі — гэта дзве ямкі, якія знаходзяцца паміж носам і вачыма. Зверху кожная ямка пакрыта найтанчэйшай рагавой мембранай, якую усю пранізваюць нервовыя разгалінаванні. Заканчэнні гэтых нерваў рэагуюць на найменшыя змяненні тэмпературы навакольнага асяроддзя. Напрыклад, на адлегласці 15 сантыметраў ад спячай мышы тэмпература паветра вышэй усяго на 0,003 градуса Цэльсія. Але для змей гэтага ўжо дастаткова, каб выявіць здабычу.

ВЕР-НЕ-ВЕР

БЯРОЗАВЫ ЗЕФІР (ВЯЗОВЕЦ)

Сёння вы зможаце параўнаць вашы рысы характару і твару, а таксама вашых знаёмых з нашым гараскопам, калі вы або вашы знаёмыя **нарадзіліся паміж 9—18 лютага і 14—23 жніўня.**

Дрэва гэтае раскідзістае, моцнае і, хаця не надта стройнае, выглядае як салідная і прыгожая расліна. Без цяжкасцей прыстасоўваецца яно да ўсялякіх умоў жыцця. Праўда, і яно марыць аб люксе і выгадах, але, калі трэба, то можа выспацца і пад голым небам. Зрэшты, дазваляе яму на гэта добрае здароўе.

Усюды ён адчувае сябе, як дома, і не ведае, што такое нясмеласць. Дынамічны, ён пераконвае, прымушае лічыцца са сваёй асобай. Праўда, не найлепш разумее жарты на яго тэму.

Вязовец любіць здзіўляць усіх, быць цэнтрам зацікаўлення і гатоў на розныя ахвяры, каб толькі гэтага дасягнуць. Гэта ён заўсёды аб усім вырашае. Аднак, не заўсёды бачыць небяспеку, якая можа паграджаць яму, і мае выключны дар быць умешаным у розныя неспадзяваныя сітуацыі.

На шчасце, лёгка ўмее з іх вылезці. Ганаровы, прасталінейны, вязовец бывае пры гэтым непапраўным аптымістам і менавіта дзякуючы гэтаму часта бывае неасцярожным як на рабоце, так і ў асабістым жыцці.

Нягледзячы на вонкавую самастойнасць, ён таксама часта паддаецца розным уплывам. Бывае, што, кіраваны зручнай рукою, становіцца прыладай, сэрцам і душою прысвячае сябе справам, якія не зусім сам выбраў.

Сярод такіх людзей бывае шмат герояў, але нямала і мучанікаў.

Вязовец, які лёгка паддаецца ўплывам іншых людзей, умее аказваць уплыў і на іх, паколькі дзейнічае на сваё асяроддзе дынамізуюча. Пры гэтым ён упарты — належыць да людзей, якія заўсёды маюць рацыю.

Уражлівы, чулы і сентыментальны — умее прывязацца назаўсёды, пакахаўшы кагосьці на ўсё жыццё. Іншае каханне для яго — гэта не каханне, а толькі прыемны спосаб правядзення вольнага часу.

Вельмі інтэлігентны і ўмее сінтэтычна прадумваць розныя справы, здзіўляюча хутка прымае ён рашэнне.

Вязовец часта мае мастацкія схільнасці. Традыцыя гаворыць, што ў яго ёсць музычныя здольнасці. Ва ўсякім выпадку мае дасканалае пачуццё рытму.

Народжаны для прыгод, вядзе наогул рухлівае і разнастайнае прафесіянальнае жыццё.

Астрон

Дарагое „Сэрцайка"!

Са Слаўкам пачала я сябраваць яшчэ ў школе. Вучыліся мы тады ў апошнім класе ліцэя. Разам вярталіся са школы дамоў. Нярэдка Славэк прыходзіў да мяне дадому, і разам мы рабілі ўрокі. У вольныя хвіліны хадзілі ў кіно, на шпацыр... Славак, заўсёды паважны, сур'ёзна гаварыў аб нашай супольнай будучыні, а мяне гэта не цікавіла, я любіла больш лёгкія, жартоўныя тэмы. Але патаквала за ім, бо таксама верыла, што ў будучыні пажэнімся. У мінулым годзе закончылі мы школу і разам здавалі экзамены ў вышэйшую школу ў Варшаве. Славэк быў прыняты, а мне не пашанцавала. Цяжка перажывала я гэта. Мы ж марылі, каб вучыцца разам. Пайшла я працаваць. На шчасце, праца мне адпавядае. І тут я пазнаёмілася з Юркам. Прыйшоў пазваніць. І ад гэтай пары штораз часцей прыходзіў у мой пакой нібыта па розных прычынах. Так пачалі мы сустракацца. Юрка прыязджае да мяне дадому. Праседжваем разам вечарамі, ходзім у кіно, на танцы. І толькі цяпер я зразумела, што ніколі не кахала Слаўка. Ён мне толькі падабаўся, быў добрым сябрам. Ён надалей піша да мяне пісьмы. Я адпісваю. Але ўжо і пісаць не хочацца. А Юрку кахаю. Не ведаю, што мне цяпер рабіць. Мо сказаць Слаўку праўду, але будзе яму крыўдна. Але ці ж можна ашукваць яго бясконца? Парай мне, „Сэрцайка"!

Аня з Беластока

Аня! Нічога не астаецца, як сказаць Слаўку праўду. Раней ці пазней мусіш яму гэта выявіць, бо, як сама гаворыш, немагчыма ашукваць яго бясконца. Напішы яму ў пісьме, толькі як найбольш далікатна, што ты яго не кахала, а лічыла толькі добрым сябрам, і якім можа ён застацца надалей. Вядома, будзе яму крыўдна, але ж гэтага не мінаваць.

„Сэрцайка"

ЯК ЗВАРЫШ, ТАК І З'ЯСІ

СТРАВЫ З ЯЕЧАК

ЯЕЧКІ СМАЖАНЫЯ Ў СМЯТАНЕ

На 1 шклянку смятаны трэба ўзяць 4-5 яечак, соль і перац. Смятану закіпяціць на патэльні, асцярожна ўбіць яечкі. На маленькім агні падаграваць іх паволі 4 мінуты. Пасля пасаліць і пасыпаць перцам. Падаваць з грэцкай кашай ці з бульбай.

ПАСТА З ЯЕЧАК

На пасту трэба ўзяць 4 яечкі, 1 цыбуліну, 1 лыжачку муштарды (гарчыцы), соль і перац. Крутыя яечкі аблупіць, прапусціць праз мясарубку. Цыбулю памыць і абабраць, вельмі дробна нарэзаць, дадаць да молатых яечак, змяшаць з муштардай і маянэзам, заправіць па смаку. Пасту накладаць на тонка нарэзаныя лусты хлеба, памазаныя маслам, у сезоне перакладаючы лісточкамі салаты.

ВАРАНЫЯ ЯЕЧКІ Ў ХРЭННЫМ СОУСЕ

На 4-5 яечак узяць адну лыжку масла, 1 шклянку смятаны, 1 шклянку навару з гароднiны ці булёну, сцерты на тарцы карэньчык хрэну, соль, цукар. Ваду закіпяціць у шырокай каструльцы, пасаліць, дадаць крыху воцату. Над каструлькай убіваць яечкі, асцярожна ўпускаючы іх у кіпень. Варыць паволі тры мінуты. Масла растапіць, змяшаць з мукою, развесці наварам і смятанай, закіпяціць. У соус дадаць сцерты хрэн, пасаліць і дадаць па смаку цукру. Вынятыя з вады яечкі паліць атрыманым соусам. Замест хрэннага соусу можна зрабіць соус з укропу ці зялёнай цыбулькі. Найлепш гэтая страва смакуе з бульбай.

ФАРШЫРАВАНЫЯ ЯЕЧКІ

На 11 яечак трэба ўзяць жменю нарэзанай зялёнай цыбулі або пятрушкі, соль, перац, 2 лыжкі сцертай булкі, тлушч. Зварыць 10 яечак, так, каб былі крутыя. Перарэзаць уздоўж напалову. Асцярожна выбраць са скарлупы яечкі, каб не пашкодзіць яе. Змалоць у мясарубцы або пасячы яечкі, дадаць сырое яйцо, зелень, соль, перац, усё вымяшаць. Накладаць масу ў скарлупу і зверху пасыпаць цёртай булкай. Разагрэць тлушч на патэльні і перарэзаныя яечкі палажыць на тлушч ды падсмажыць. Падаваць з бульбай і зялёнай салатай.

БІСКВІТНЫ АМЛЕТ

На 3 яечкі ўзяць 2 чайныя лыжкі мукі, 1 лыжку малака, тлушч. Яечкі разбіць, аддзяляючы жаўткі ад бялкоў. Да жаўткоў дадаць муку і малако, вымяшаць. З бялкоў збіць пену і спалучыць з атрыманым цестам. Выхлажыць цеста на патэльню з тлушчам. Смажыць паволі з аднаго і другога боку. Паліць амлет фруктовым сокам.

Гаспадыня

КАНСУЛЬТАЦЫЯ ЮРЫСТА

ПЫТАННЕ: І.Х., будучы працаўніком РЭПД, плаціў дабравольную страхоўку па 30 зл. у месяц на выпадак смерці. Нядаўна памерла яго бабка. Ёй было 92 гады і яна была на ўтрыманні І. Х. ПЗУ адмовіў выплаціць страхоўку, спасылаючыся на тое, што на яе было запісана 3,7 га зямлі і таму яна мела сродкі ўтрымання. І.Х. лічыць, што, паколькі страховачны ўзнос не залежыць ад таго, ці хто мае гаспадарку ці не, то страхоўка не можа залежыць ад гэтага.

АДКАЗ: Паводле правілаў дабравольнай страхоўкі на выпадак смерці, страхоўка адносіцца да працаўніка і членаў сям'і, якія знаходзяцца на яго ўтрыманні. Ці працаўнік мае гаспадарку, ці не — значэння не мае. Аднак страхоўка не адносіцца да тых членаў сям'і, якія маюць уласныя сродкі да жыцця, напрыклад, атрымоўваюць зарплату, пенсію, або маюць гаспадарку. Той, хто мае гаспадарку, лічыцца — што мае ўласныя сродкі да жыцця, незалежна ад таго, ці апрацоўвае яе сам. Зразумела, усё залежыць яшчэ і ад таго, якая гэта гаспадарка. Незадаволеным з рашэння ПЗУ прыслугоўвае права адклікацца ў суд.

Этнаграфічнае акенца

Вёска Залукі Беластоцкага павету. *Фота Н. Цялушэцкага.*

Палкоўнік Лосеў выслаў шыфраваную дэпешу паліцмайстру ў Саколцы.

У ёй указвалася, што „Мужыцкая праўда" друкуецца, відаць, недзе ў мясцовых лясах, а не ў Беластоку, як меркавалася раней. У заканчэнні дэпешы Лосеў пісаў: „Перадайце важнейшыя агентурныя звесткі. Што з аб'ектам N?"

У восем гадзін атрымалі адказ з Саколкі.

— Дурань! — усхваляваўся Лосеў, прачытаўшы дэшыфроўку. Ён націснуў кнопку збоку стала: у дзвярах вырас дзяжурны. — Калі ласка, перадайце майму намесніку, што хачу бачыць яго.

Праз цятнаццаць хвілін пачалася нарада.

— Мой спецыяльны агент, „Сава-13", — гаварыў Лосеў густым і мілым барытонам, — паведамляе, што паўстанскі цэнтр, званы Беларуска-літоўскім Чырвоным рондам, высылае кур'ера на Гродзеншчыну. Як вядома, там найбольш мяцежніцкіх груп, асабліва ў Сакольскім і Бельскім уездах. Кур'ерам з'яўляецца жанчына. Не ведаем, хто яна. Позна на разведку, не аб тым хачу гаварыць..., — выцер лоб хустачкаю. Адчуваў сябе стомленым: не спаў дзве ночы. Пачаў: — Сышчык, які сочыць за Марыяй Грыгатовіч, устанавіў, што пазаўчора наведаў яе падазроны мужчына, прабыў усяго паўгадзіны, выйшаў і лоўка загубіў след, — Лосеў дакорліва паглядзеў. — Той жа сышчык сёння высачыў, што Грыгатовіч хадзіла на кірмаш, дзе купіла вясковую хусту ды спадніцу — думаю, не па тое, каб фарсіць у прасцяцкім адзенні па віленскіх тратуарах... Гэты факт у спалучэнні з іншымі, — палкоўнік прамаўчаў іншыя факты, — насоўвае здагадку, што кур'ерам можа з'яўляцца тая ж Марыя Грыгатовіч! Такая мая гіпатэза, якую, мяркую, варта праверыць. Панове, ці хто хацеў бы выказацца наконт таго?

...Нарада, як заўсёды, зацягнулася. Выказванняў было шмат, і Лосеў, як заўсёды, слухаў іх адным вухам. Ён ведаў, што не пачуе тут нічога істотнага, і што будуць гаварыць і гаварыць, каб паказаць свае здольнасці да інтэлігентных разважанняў. Паршывенькія паручнічыны ды гора-капітаны, якія больш клапоцяцца аб каханках і картах, чымсьці аб справе, што даручана ім! Склікаў іх дзеля формы? Так. Ніводзін з іх не завербаваў умеючага думаць агента. Тыя, што ёсць, гэта — п'яніцы, гулякі, несур'ёзныя тыпы, якім ніколі не ўвайсці ў асяроддзе паўстанцаў, не кажучы ўжо аб пранікненні іх у падпольны цэнтр. „Што ж — рыба загнівае ад галавы! — грызся палкоўнік. — Які губернатар, такія і яго памагатыя..."

Яму здавалася, што будзе ён хутка выкінуты, выгнаны, высмеяны: „Лосеў, ты плачаш перад паўстанцамі, якіх дапытваеш! Табе здаецца, што больш выцягнеш ад іх, прытвараючыся чалавекам прыхільным... Глупствы чаўпеш, Лосеў! Трэба біць і вешаць, вешаць і біць!" — так загаворыць цішыня, у якой адбудзецца выгнанне яго за бяздарнасць... Палкоўніку захацелася крыкнуць на цэлае горла, разагнаць, вытаўчы за дзверы даверанай яму ўстановы ўсё гэтае зборышча дармаедаў, хітруль.

Яго падточвала непрыемнае перакананне ў тым, што Парафіяновіч, магчыма не махляваў... У апошніх следчых матэрыялах — аж густа ад прозвішча Каліноўскага, чалавека, які, відаць, адыгрывае першапланавую ролю... „Ды чаму нічога, практычна, не ведаем аб ім?" — Лосеў кантраляваў самога сябе. Сярод мноства звестак у сышчыцкіх рапартах у галаве Лосева засела адна: мужчына ад Грыгатовіч знік у „Святаянскіх мурах"!

Намерыўся сказаць што-лень пад канец нарады, але толькі нервова ўстаў з-за стала, даючы зразумець, што ўжо час разыходзіцца. Уставалі, кланяліся яму з той афіцэрскай элегантнасцю, ад якой не відаць думкі. Адны мундзіры. „Нашто я клікаў іх? — мільганула. — Яны ж чакаюць заданняў, а я ніводнаму з іх не магу даручыць нават чагокольвек у задуманай аперацыі. Зараз я не веру і самому сабе, і больш таго: баюся сябе, а таму баюся, што не выкарыстаў дарэшты таго Парафіяновіча, тады, спачатку! Не паверыў яму..."

Над раніцай палкоўнік Лосеў выклікаў даверанага сышчыка, утаямнічыў яго ў свае меркаванні, не ўсе, вядома, і сцвердзіў, што калі яны, ягоныя здагадкі, акажуцца сапраўднымі, чакае гэтага ганчака вялікая небяспека. Але і вялікая ўзнагарода!

Сышчык запаліўся.

* * *

На віленскім вакзале людна: поўна цывільных, вайсковых, жандараў, сышчыкаў. Вільня, сталіца беларуска-літоўскага паўстання, кішэла ад войска, казакоў, паліцыі, уцякаючых. Тыя, хто ратаваўся, выязджалі — цягнікі ў Вар-

ТРЫБУНА чытачоў

Традыцыйны вечар

Вялікі карнавальны баль адбыўся ў студзені ў Доме настаўніка ў Гайнаўцы. Гайнаўскі аддзел БГКТ штогод арганізуе для сваіх актывістаў і сімпатыкаў такія вечарыны. Аб гэтым ведаюць усе на Гайнаўшчыне, і беларускія карнавальныя балі карыстаюцца вялікай папулярнасцю.

Сярод прысутных было многа гайнаўскіх лекараў, інжынераў, настаўнікаў і іншых прыхільнікаў Беларускага таварыства. Іграў аркестр з Дубіч Царкоўных у складзе: Яўген Леўчук, Анатоль Канопля, Мікалай Чурак і кіраўнік Грыша Шварц. Ігралі яны многа беларускіх мелодый з рэпертуару вядомага беларускага калектыву „Песняры".

Апоўначы аркестр зайграў „многая лета". Адны другім жадалі ўсяго найлепшага ў новым годзе. І далей гучалі народныя беларускія, рускія і польскія песні. Трапна будзе назваць гэты вечар — вечарам песні і танца гайнаўскага актыву БГКТ. А аркестр з Дубіч удзельнікі балю назвалі „Нашымі песнярамі" і, здаецца, вельмі трапна. (вб)

Чаму так?

Кожны з нас ведае, што пісьманосцам зімою цяжка разносіць пошту. Не бяда яшчэ, калі паштовы тавар (газеты, пісьмы, інш.) у пару прыходзіць на пошту. Пісьманосцы тады хутка разбяруцца, што куды, кладуць у свае сумкі і гайда на вёскі.

Наогул паштовы тавар прыходзіць пасля 8 гадзіны раніцы. Бываюць аднак выпадкі, што прыходзіць каля 11 гадзіны. Гэтак бывае пераважна ў пятніцу, калі ўвогуле найбольш газет прыходзіць. Пакуль пісьманосцы разбяруцца ў гэтых газетах, ужо і поўдзень. І няма магчымасці аб'ехаць свае вёскі. Каб нават лопнуў, нічога не паможа.

Для прыкладу падам дзень 10 студзеня (пятніца). Пошта прыйшла позна ва ўсе ўстановы, якія размешчаны на поўдзень ад Гайнаўкі. Пісьманосцам было вельмі цяжка. Чаму так дзеецца? Трэба падумаць, як тут палепшыць справу.

П. Д.

Клопаты з чысткай

Даўней хімічная пральня ў Гайнаўцы знаходзілася пад кіраўніцтвам аддзела камунальнай гаспадаркі гарадской рады нарадовай. У апошнія гады яна перайшла, здавалася б, у лепшыя рукі — да павятовага кааператыва паслуг.

Камісія гандлю і паслуг, якая працуе пры пасялковым камітэце № 4 (6 асоб — старшыня Пятро Мароз) правяла размовы з кліентам пральні і сама пабывала ў ёй. Камісія сцвердзіла, што працаўнікі пральні не спраўляюцца з работай. Прыёмшчык пральні, пані Ткач, не прымае бялізны надта бруднай (а навошта чыстую мыць?), а ўборы прымаюць толькі на экспрэсовую чыстку, за што плаціш на 50% даражэй, але чысцяць іх так, як і звычайна, па некалькі дзён.

У сувязі з гэтым некаторыя жыхары Гайнаўкі возяць сваю вопратку на чыстку ў Беласток. Ці ж гэта работа?!

Раса

Белавежскі 1974 год

У 1974 г. Белавежу наведала каля 100 тыс. экскурсантаў і турыстаў, у тым ліку звыш 4,5 тыс. замежных з 54 дзяржаў. Найбольш іх прыехала з ГДР, Чэхаславакіі, СССР, ФРГ, Вялікабрытаніі і ЗША. Вялікую папулярнасць, як і штогод, меў прыродазнаўчы музей БНП (86.264 наведвальнікаў). Многія таксама наведалі запаведнікі прыроды і зуброў.

Лягчэй у мінулым годзе было атрымаць начлег і харчы. Палепшылася сітуацыя з белавежскімі сувенірамі. Гандаль запрапанаваў новыя ўзоры, якія турыстам адразу спадабаліся. „Цэпэлія" адкрыла ў пачатку турыстычнага сезона свой новы павільён. Павялічыўся лік экскурсаводаў ПТТК, хаця яшчэ ў нядзелі ці святочныя дні не хапае іх усім экскурсіям.

На жаль, як мы ўжо сігналізавалі, няма ў Белавежы вельмі патрэбных тут даведнікаў на замежных мовах. Асабліва дамагаюцца іх немцы, англічане і французы. Варта, каб хтосьці гэтым урэшце сур'ёзна заняўся. Вынікае таксама патрэба аднаўлення манаграфіі „Нацыянальны парк у Белавежскай пушчы" пад рэдакцыяй дац. др Я. Б. Фалінскага.

П. Байко

Як развіваецца жывёлагадоўля ў Слабодцы

Вёска Слабодка належыць да гміны ў Нараўцы. Гмінныя ўлады дзіўна дапамагаюць гаспадарам Слабодкі ў развіцці жывёлагадоўлі.

У месяцы верасні наш солтыс разнасіў „наказы" платы Воднай супольцы ў Гайнаўцы за догляд і мінеральнае ўгнаенне пашы (супольнай з Лукой), дзе ўсё лета пасуцца каровы. Гэтая заплата раздзяляецца па колькасці кароў, якія пасвіліся летам. Кожны гаспадар плаціць ад сваіх штук. І ўбачылі мы, што гміна павышае колькасць штук нашых кароў, за якія трэба плаціць. Гэтых „наказаў" мы не прынялі, а гміна адаслала іх у Гайнаўку. Праз два тыдні атрымалі мы пісьмовыя загады з Гайнаўкі аб неабходнасці заплаты ўжо разам з працэнтамі. Цяпер сялянам трэба было ехаць ужо ў Гайнаўку па гэтай справе. А там ім сказалі: „Калі гміна напісала, дык трэба заплаціць".

Вельмі дзякуем гмінным уладам за іх старанні і просім цяпер даць грашовую дапамогу, каб мы змаглі заплаціць за каровы, выгадаваныя на паперы прадстаўнікамі нашай гміны.

І. Сухадола

Курсы для сялян

У школе ў Астраўку (Сакольскі павет) у канцы снежня 1974 г. адбыўся экзамен на кваліфікаванага гаспадара — майстра прадукцыі. Экзамен перад дзяржаўнай камісіяй (у складзе: мгр інж. Антон Баенскі і інж. Францішак Чалпінскі) выказаў надта высокі ўзровень ведаў у мясцовых сялян, з якіх найлепшымі былі В. Кузьма і Г. Рысь з Астраўка і З. Чаромха з Пачапка.

Вялікія словы прызнання належацца самім гаспадарам, якія са шчырым зацікаўленнем успамінаюць новыя, лепшыя метады працы. Гэта дае ўпэўненасць, што пастановы аб павышэнні ўзроўню сельскагаспадарчай прадукцыі і жывёлагадоўлі да мільёна штук на Беласточчыне ў бліжэйшыя гады будуць выкананы.

З думкай аб гэтым і арганізавала Шудзялаўская гміна тры курсы кваліфікаваных гаспадароў. Гэта паможа ў спецыялізацыі, сімптомы якой ужо відавочныя ў гміне.

Разумнае становішча мясцовых улад можа і павінна стаць прыкладам добрай работы ў сельскагаспадарчай прадукцыі для іншых.

Я. Бандарук

М. Шаховіч. Вершы „Новы год" і „Лабірынт дурнаты" будзем друкаваць.

Валянцін Антанюк. „Каляды" можна друкаваць.

Ян Нікіцюк. Верш „Сэрца" можна надрукаваць.

Толік. Два апошнія абзацы ў вершы „Усё мінае" някепскія, іх надрукуем.

Антон Мордань, Гайнаўка. Атрымалі мы ваш ліст: „Я ў 1916 годзе хадзіў у школу. Жыў тады на Палессі ў Пружанскім павеце і там нарадзіўся 24.XII. 1903 г. (ст. ст.), а вучыўся ў рускай школе ад 1912 года. Пасылаю вам на добры ўспамін запамятаныя фрагменты двух вершыкаў з таго часу: 1) Ой, стучыць і гручыць, дробны дожджык ідзе. А хто ж там далінoю ў нашу школу ідзе? Адазваўся хлапец на зялёным лугу: гэта я, гэта я ў вашу школу іду. Я ў школу іду, каб мне цёмным не быць, праз навуку-святло каб сябе прасвяціць. Каб старонкі свае не зракацца нідзе, каб за праўду стаяць, не даць ходу бядзе. 2) Пад маім крывым сярпом жыта хутка жнецца, сноп за снопам у рады покладам кладзецца. І не чую спёкі я сонца вагнявога, і не чую, што баляць рукі, крыж і ногі.

Можа яшчэ нешта вам напішу, ды толькі не прысылайце грошай за напісанае, бо ў вас у рэдакцыі і так многа расходаў, а можа і не многа даходаў. Спадабалася мне выступленне народных артыстаў з Белавежы".

Маем да вас адну просьбу: пішыце, што бачыце вакол сябе — добрае і менш добрае, абы было праўдзівае.

Васіль Петручук. Гумарэску надрукуем.

Галава не баліць

У Трафіма Панфілюка на панадворку — мора вады. Месца нізкае, а ў мінулым годзе безупынна ішоў дождж, і сапраўды тут можна ўтапіцца.

Хаця ў Дубічах Царкоўных месцяцца розныя ўлады, у тым ліку і дарожныя, аднак не бачаць яны, як стары чалавек мучыцца ў балоце.

Вада тут не мае ніякага адходу. Абавязкова трэба пралажыць мосцік на вуліцу, і тады вада пацячэ на другі бок вуліцы — на луг. Там няма блізкіх будынкаў, і нікому яна не будзе перашкаджаць.

Мясцовыя ўлады гавораць, што няма прыказу з вышэйшай установы, каб можна было выкапаць такі мосцік, а самі яны не адважацца гэтага зрабіць.

Напэўна гміна мае права даць загад, каб выкапаць патрэбны мосцік, тым больш, што разумее гэтую патрэбу. Як гаворыцца, аднака нікому галава не баліць.

М. Панфілюк

ЦІКАВЫ ЧАЛАВЕК

Мікалай Бушко вядомы жыхар Белавежы. Ён слаўны як здольны прэпаратар лясной звярыны. Гэта цяжкая і складаная спецыяльнасць. У Польшчы прэпаратараў можна палічыць на пальцах адной рукі, таму іх вельмі цэняць.

М. Бушко запісаўся ў гісторыю Белавежы, як першы прадстаўнік народнай улады. Па ўказанню савецкага генерал-маёра Грабянцова, які вызваляў гэты раён ад немцаў, М. Бушко ў студзені 1944 г. стаў кіраўніком Прыродазнаўчага музея. Потым запісваецца на курс для ляснічых, які закончыў выдатна ў 1947 г. Яго адпраўляюць на Мазурскае паазёр'е у ваколіцу Ожыша. Але маладога Мікалая цягне ў сваю родную старонку і праз некалькі год ён вяртаецца ў Белавежу, дзе таксама працуе ляснічым.

У 1957 г. пераходзіць на працу ў музей, дзе працуе да сённяшняга дня. Ён з самага пачатку павялічвае зборы экспанатаў. Робіць чучалы птушак, некаторых відаў млекакормячых. Клапоціцца таксама пра іх кансервацыю.

У ліпені 1958 г. першы заўважыў паяўленне на рацэ Гвознай баброў. Паведаміў аб гэтым праф. А. Дэнелю, які распачаў там навуковыя даследаванні.

Мікалай Бушко любіць лес. Белавежскую пушчу знае, як свой уласны панадворак. Ведае, у якім месцы можна сустрэцца з якім зверам, ведае ўсе ўрочышчы. Захапляецца гісторыяй пушчы. Любіць пра яе апавядаць. Ён з'яўляецца адным з найстарэйшых белавежскіх экскурсаводаў.

П. Байко

◆ Акадэмія ў Дубічах ◆

Актыўнай дзейнасцю распачала новы — 1975 год моладзь з Дубіч Царкоўных. У студзені група моладзі ЗСМВ падрыхтавала акадэмію. У святліцы хлопцы паставілі вялікую ёлку і прыгожа яе прыбралі.

Усе жыхары горача прынялі выступленне моладзі з Дубіч. Акадэмія распачалася ў 15 гадзін. Святліца была запоўнена да апошняга месца (многа людзей стаяла). Многа моладзі прыйшло з Тафілаўцаў, Грабаўца, Чахоў і іншых вёсак.

У праграме былі беларускія і рускія песні, скетчы, прымаўкі і вершы. Удзельнічалі таксама вучні пачатковай школы. Вельмі прыгожа спявала вучаніца VI класа Міра Панфілюк.

Моладзь з Дубіч цудоўна выступае. Яны паказалі сцэнкі са штодзённага жыцця. Гледачам вельмі спадабалася, як варожка варажыла солтысу. Гледачы былі захоплены спевам Л. Сабалеўскай і Г. Леўчука. Усе на сцэне адчувалі сябе свабодна.

Увесь час іграў калектыў „Дружба" (у той дзень атрымаў ён такую назву), які існуе пры дубіцкім ГОК-у.

Гэтая акадэмія надоўга застанецца ў памяці дубічан. Яны спадзяюцца, што гэта не апошняе выступленне, а будзе іх больш.

Ніна Петручук,
Гайнаўскі беларускі ліцэй

шаву бітком набітыя, у вагонах адбываюцца рэвізіі, арышты. Паніка! З Варшавы ўжо немагчыма прабрацца ў Галіччыну. У Кракаве — затрымліваюць уцекачоў і адвозяць іх на блізкую, рускую граніцу, дзе перадаюць жандарам...

Цягнік нарэшце рушыў.

Марыя Грыгатовіч пачакала хвілю на пероне, у натоўпе праважаючых, і раптоўна ўскочыла на ступенькі вагона. З жахам угледзела, што тое самае зрабіў нехта ля апошняга вагона. Уціснулася ў купэ.

Даехала да Гродна— дасядаліся падарожныя, бачыла ўскокваючых у апошнюю хвіліну. Супакоілася — усе скачуць, перапалоханыя.

У час стаянкі на станцыі ў Саколцы нечакана ахапіла яе трывога. Наракаючы на цеснату, круцілася на месцы, імгненна прыглядаючыся да твараў: нідзе не выкрыла зацікаўлення яе асобаю, кожны заняты сваімі справамі і думкамі.

Праз паўгадзіны язды ад Саколкі павальней пасунуліся дрэвы за вокнамі, а з паравоза паваліў моцны чорны дым. Цягнік поўз пад гару, тую гару, аб якой казаў Макарэвіч.

Грыгатовіч прабралася да дзвярэй, зыйшла на ступенькі і саскочыла з іх, з бегам цягніка.

Ззаду закрычалі:

— Куды прэшся, дзеўка!?

— Ногі паломіш, замуж не выйдзеш!

— Я з табою пабягу!

— Ха-ха-ха-ха...

— І я!

Іржалі.

Азірнулася і не магла не прыкмеціць, што з усімі не смяяўся толькі адзін: ён замітусіўся ды нырнуў у вагон.

Павеяла холадам.

Налева, пад узлессем, — хатка і дымок, і стары чалавек на парозе. Ён бачыць Марыю.

Падбегла да яго.

— Ці не бачылі майго Яську, гаспадара з-пад Вільні?!

— Мо паясі з дарогі, — азваўся стары. — А да знахара не хочаш?

— Няма чаго цырыгеліцца: за мною сочаць! — ні то сказала, ні то закрычала. Стары заварушыўся. — Хутчэй, дзядзьку!

Ён заліў вадою агонь у печы, дакладна і без спеху. Галавешкі вынес на панадворак, загроб іх снегам. Замкнуў дзверы, памацаў, ці добра.

— Ідзем.

Грыгатовіч адвяла вочы ад чыгункі.

— Ідзем! — да яго.

— Не прамерзнеш? — стары тыцнуў пальцам у яе кароткі кажушок.

— Дзядзьку! — узмалілася яна на ягоную непаспешлівасць.

— Не бядуй, не дагоняць. Ад Чарноўсі сюды, ого, блізкі свет! — пайшоў наперадзе.

Яна — за ім.

(Працяг будзе)

У АДКАЗ НА НАШУ КРЫТЫКУ

ПРА ВУЛІЦУ Ў ЧЫЖАХ

Адказвае: Naczelnik Gminy w Czyżach, pow. Hajnówka.

Nadmieniam, że przebudowa ulicy we wsi Czyże była wykonywana w latach 1964/65 zgodnie z opracowaną dokumentacją. Remont wykonywał PZDL w Hajnówce. W najbliższych latach nie planuje się przebudowy ulicy z braku środków finansowych. Otrzymane dotacje i fundusz gminy — to znikome środki finansowe, które nie zabezpieczają potrzeb tut. terenu.

Nadmieniam, że mamy 6 wsi, do których całkowicie nie ma dojazdu, dzieci nie mogą dochodzić do szkoły w Czyżach. Na te odcinki dróg będą więc w kolejności przeznaczane środki finansowe. Planujemy w 1976 roku ulicę w Czyżach pokryć smołówką.

Naczelnik Gminy
Jerzy Lewczuk

NIWA Skr. poczt. 149. 15-950 Białystok. TELEFON 2-32-41. PRENUMERATA: Oddziały „Ruchu", urzędy pocztowe i listonosze. Wydawca RSW „Prasa—Książka—Ruch" Indeks 36911/36671.

АЛІГАТАР

Крывакрыса разбудзіў кракадзіл. Сцягнуў коўдру і ляніва прабурчаў: „Уставай! Я есці хачу".

Крывакрыс зябка прыжмурыўся, прыцэліўся і брыкнуў нагою. Але ў кракадзіла не трапіў.

— Адчапіся, — расчаравана прамармытаў ён. — Адчыні халадзільнік і напіхай сабе чэрава. А я яшчэ пасплю.

— Сам жры сырое мяса! Я цывілізаваны кракадзіл, я біфштэксаў хачу. І кавы. Я ўчора цэлую ноч не спаў. Ты ж мяне па ўсім горадзе вадзіў...

— Не націскай на хворую псіхіку! — заламантаваў Крывакрыс. — Ідзі на кухню і насмаж сабе тых праклятых біфштэксаў! І каву можаш заварыць. Не маленькі...

— У мяне запалак няма, — пускаючы слёзы, абражана буркнуў алігатар. — І газавую пліту не ўмею карыстацца...

— Ты мяне да інфаркту давядзеш, сцерва зялёная! Ну, чаго ты прычапіўся? Чаго табе трэба?!

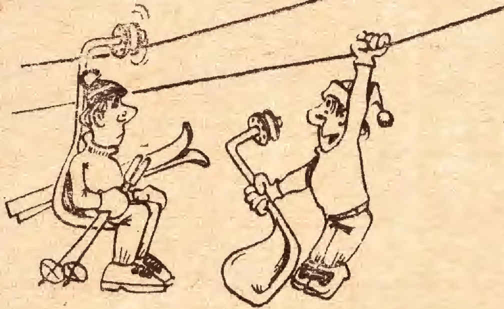
— Не крычы, як істэрычка. Прывёў дамоў — кармі. Або я цябе самога з'ем...

— Добра, я ўстану, але ты пашкадуеш, — пагрозліва кінуў Крывакрыс.

Ён віхрам сарваўся з ложка, кінуўся да шафкі. Дрыжачымі рукамі дастаў пляшку „Экстры" і прагна пахмяліўся.

Кракадзіл знік.

Аляксандр Казлоўскі

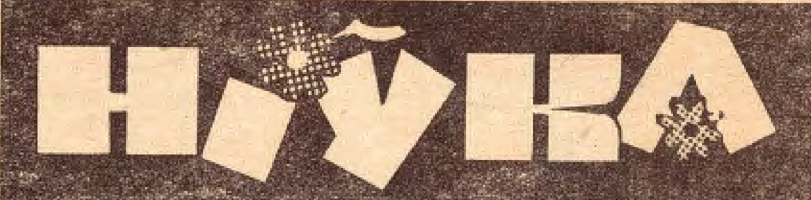
— Скажыце на базе, што я выявіў тут маленькую няспраўнасць.

ДАВЕДКА

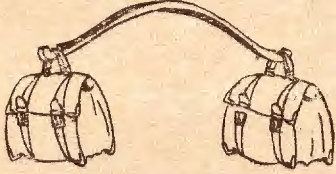
— Цяпер, браткі, я — Тыгр, — Пацук
даведкай трос
І тыцкаў кожнаму пад нос.
— Хоць клопатаў было нямала:
Насію за дакумент і хлеб, і сала,
Затое можна без трывогі спаць,
Бо Тыгру на катоў цяпер начхаць.
Як толькі пакажу даведку і пячаткі,
У іх душа палезе ў пяткі.
І Тыгра новага ўсе пачалі вітаць:
— Цяпер наш Тыгр на ўсіх нагоніць жаху!
Аж тут — „Мяў-мяў" — ідзе Руды.
Усе пабеглі — хто куды.
А Тыгр на месцы ўтрупянеў ад страху.

Калі з душою Пацука жывеш, нябожа,
Ніякі дакумент табе не дапаможа.

Пятро Красюк

НОВЫ ПАТЭНТ

Для сумяшчальніка.

ХТО МІЛЕЙШЫ

— Ой, пагана, суседзе: мая жонка парася больш шануе, чым мяне.

— Адкуль ты гэта ўзяў?

— Калі парася есць, дык Гапка стаіць каля яго ды ўсё прымаўляе: „Паглядзі толькі, як яно хораша есць, а як хорашанька п'е, любае маё парасятка". А як толькі я вып'ю хоць сто грамаў, дык адразу ж крычыць: „О, ужо нажорся, бы свіння".

СІТУАЦЫЯ

Службовец уваходзіць у кабінет начальніка і выліваe чарніла яму на лысіну. Потым пачынае танцаваць на яго стале. Але тут у пакой заглядае другі службовец і гучным шэптам гаворыць:

— Міхась, спыні! Ты не атрымаў мільён у спадчыне. Мы пажартавалі!

РАЗМОВА З ГЛУХІМ

„Здароў, Ісаю!" — „Чаек шукаю!" — „Ці яшчэ жывёў здароў?" — „Ды ўжо чацвёра знайшоў!" — „А ці добрая жонка ды дзеткі?" — „А чорт іх зловіць, падлеткаў!" — „Тфу, дурны! Ці вас многа такіх дурняў?" — „Ды чатыры дзежкі маці наскрабла!"

МІНІВЕРШЫ

ЗАМУЖ ЗАХАЦЕЛА

— Пара жаніцца нам,
гляджу я.
— Яшчэ мне не было біды!
На карку ў бацькі сам
сяджу я.
— Дык што ж, пасунешся
тады!

Мікола Вяршынін

ВЫПАДАК

— Уяўляеш, Стась наехаў машынай на дзяўчыну і цяпер жэніцца з ёю!

— Кал б такое здаралася часцей, людзі б ездзілі акуратней.

— А перадавалі, асадкаў не будзе!

Любіў казаць: скромнасці нам не пазычаць.

Штосьці сталася з старшынёй: пачаў думаць.

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе Міколая Варанецкага з Альхоўкі змяшчаем папулярную савецкую песню трыццатых гадоў

СПЯТ КУРГАНЫ ТЁМНЫЕ

(из кинофильма „Большая жизнь")

Стихи Б. Ласкина, Музыка Н. Богословского

Спят курганы тёмные,
Солнцем опаленные,
И туманы белые
Ходят чередой...
Через рощи шумные
И поля зеленые
Вышел в степь донецкую
Парень молодой .

Там, на шахте угольной,
Паренька приметили,
Руку дружбы подали,
Повели с собой.
Девушки пригожие
Тихой песней встретили,
И в забой направился
Парень молодой.

Дни работы жаркие,
На бои похожие,
В жизни парня сделали
Поворот крутой.
На работу жаркую,
На дела хорошие
Вышел в степь донецкую
Парень молодой.

ПРЫНЦЫПОВЫ ВАХЦЁР

Насыпаў я бак для бялізны пілавіннем. Узняў на плячо і крочу да прахадной.

— Стой! — крычыць вахцёр. — Што нясеш?

— Ды вось трошкі пілавіння хачу дадому аднесці. Цешча ім яблыкі на зіму збірае, перасыпаць, каб даўжэй ляжалі.

— Выносіць нічога не дазваляецца, — не саступае з дарогі вахцёр. — У мяне інструкцыя...

— Але ж колькі таго пілавіння? — кажу я, — Адзін бак.

— Адзін-не адзін, а ўсё роўна не дазваляецца. Ты вынесеш, другі, трэці... Так нічога і не застанецца. Высыпай, кажу!

Высыпаў я тое пілавінне і пайшоў сабе. З парожнім бакам.

...Вось так мне і ўдалося вынесці бак цераз прахадную.

М. Міраноўіч

КАР'ЕРЫСТ У ПЕКЛЕ

— Падкінь яму яшчэ. Гэта той, што заўсёды шукаў цёплага месца.

НЕ РАЗГУБІЎСЯ

Шафёр гаворыць пасажыру-габраўцу:

— У мяне адмовілі тармазы, і мы ляцім у пропасць!

— У такім выпадку выключыце лічыльнік! — панура адказвае габравец.

ПЕРАСТАРАЎСЯ

— Да чаго шкада Персана!

— А што з ім?

— Такі быў энергічны і дысцыплінаваны салдат... Калі яму загадалі выкапаць акоп, ён выкапаў яго такім глыбокім, што яго абвінавацілі ў спробе дэзерцірства.

ЭЛАЧКА

— Элачка, вось табе дзесяць цукеркаў, палавіну аддай брацiку.

— Я яму дам тры штукі.

— Ці ж ты не ўмееш лічыць?

— Я якраз умею, а ён не.

УДАКЛАДНІЎ

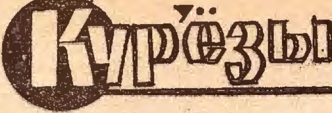
Наведвальнік заўважае афіцыянту:

— Гэты суп нагадвае мне раствор пральнага парашка.

— Дзіўна, гэта адно з нашых найлепшых блюд. А вы, выбачайце, часта п'еце раствор пральнага парашка?

— У вас, несумненна, склероз.

ПЕРАБЛЫТАЎ КНОПКІ

„Я спрабаваў выключыць святло, але мне гэта ніяк не ўдавалася", — заявіў банкаўскі служачы, затрыманы паліцэйскімі ў банку шведскага горада Фрэндэрфорса.

Паліцэйскія, апранутыя ў куленепрабівальныя жылеты і ўзброеныя аўтаматычнымі пісталетамі, прыбылі да месца здарэння праз некалькі мінут пасля атрымання сігналу трывогі.

Пераканаўшыся ў невінаватасці затрыманага, паліцэйскія прыйшлі да заключэння, што банк мае занадта многа прыстасаванняў падачы сігналаў трывогі.

СЦЕРАЖЫЦЕСЯ ПТУШАК

Штогод у ФРГ больш чым 300 самалётаў атрымліваюць розныя пашкоджанні ў выніку сутыкненняў з птушкамі. Страты ад гэтага складаюць 2-3 мільёны марак у год. Аб гэтым паведаміла ўпраўленне грамадзянскай авіяцыі ФРГ.

Як заявіў прадстаўнік упраўлення, для таго, каб пазбегнуць сутыкненняў, пілотам самалётаў рэкамендуецца радзей рабіць палёты ў раёнах, дзе назіраюцца масавыя пералёты птушак.

ДЫПЛАМАВАНЫЯ ЦЕШЧЫ

Замест славутага: „шукайце жанчыну" сёй-той канкрэтызуе: „шукайце цешчу". Вядома, вастрасловы маюць рацыю не заўсёды, аднак дыму без агню не бывае...

Ну, а як стаць добрай цешчай? У Афінах для гэтай мэты створаны спецыяльныя вячэрнія курсы павышэння кваліфікацыі. Навучальная праграма разлічана на сем месяцаў. Курсы карыстаюцца вялікай папулярнасцю. Паспяхова скончыўшыя іх атрымліваюць асобы дакумент і званне „дыпламаваная цешча".

Калі ў вашай галаве часта праносяцца разумныя думкі, значыць, яны ў ёй не асядаюць.